

شوقِ دمی لالی

۱۰۲۶

مصنفہ: عابدہ اثر بی اے

امرت وچ نہایتی اچھی سچھی شاعری
حمد، نعت، نظم، غزل، تے نثری شاہ پارے

شوقِ دلی لالی

رشحاتِ قلم: محترمہ عابدہ اثر، بی۔ اے

ناشر: سیدھا آدم جی عبداللہ سمبلی والے
تاجر کتب نو لکھا بازار لاہور

درپن

کتاب داناں _____ شفق دی لالی
 مصنفہ _____ عابدہ اثر بی اے
 841323
 سائز _____ 23x36/16
 صنف _____ حمد، نعت، نظم، غزل، نثر
 صفحے _____
 سرورق _____ شہباز کمپوزنگ سنٹر میو، ہسپتال روڈ لاہور
 کمپوزنگ _____ لکھاری کمپوزنگ سنٹر جیاموسی شاہدرہ۔ لاہور
 چھاپہ خانہ _____ امتیاز فیاض پریس سرکلر روڈ لاہور
 تاریخ اشاعت _____ ستمبر 2009ء
 زیر اہتمام _____ افضال نذیر
 قیمت _____ 101 روپے
 ناشر _____ سیٹھ آدم جی عبداللہ سمیٹی والے

تاجر کتب ٹولکھا بازار لاہور

منگوان دے پتے _____ ☆ بڑیا نذیر (لیڈی کونسلر) قنبر روڈ کوچہ حکیم محمد ابراہیم نقشبندی

سکیم 3 کوٹ عبدالملک ضلع شیخوپورہ

☆ مس قادری شالیمار ہاؤسنگ سکیم سلامت پورہ لاہور

☆ شاخ ادب اثر منزل محلہ جابر پورہ سکند

فیض پور خورد نزد لاہور، شر قیور روڈ ضلع شیخوپورہ

0321-4756725, 042-7910919

سعادت مند شاگردہ

عابدہ اثر۔ بی۔ اے

انج تاں میری حیاتی وچ کالج دے اندر کئی کڑیاں آئیاں، پڑھیاں
ڈگریاں لھیاں تے اپنے اپنے گھراں نوں پرت گئیاں۔ عابدہ اثر میری اوہ لائق فائق
تے مودب شاگردہ اے، جسے کالج وچوں بی۔ اے کرن دے بعد وی میرے نال
استادی شاگردی دانا طہ قائم رکھیا اے۔ ایہنے جدوں گورنمنٹ اپوا کالج برائے خواتین
جیل روڈ لاہور توں بی۔ اے کیتا تاں میں ایہدی قابلیت تے ذہانت نوں تک کے
کالج دے رسالے ”حریم ادب“ دی معاون ایڈیٹر بنا دتی۔ ایہہ کڑی بڑی تابعدار،
سنجیدہ، محنتی تے ادب پرور اے۔ لیہنوں اپنے والد بزرگوار حاجی فقیر اثر انصاری فیض
پوری ولوں علم ادب تے صحافت ورثے وچ ملی اے۔

ایہدی کتاب ”شفق دی لالی“ وچ اوہ شعر، نظماں، غزلاں گیت تے نثری
مضمون نہیں۔ جیہڑے ملک دے اچے اچے رسالیاں اخباراں ”لہراں“ ”لکھاری“
”ورولے“ روزانہ پنجابی اخبار ”خبریں“ وچ چھپدے آئے نہیں۔ اللہ پاک ایہدے
قلم نوں ہور چائن دیوے۔ تے ایہداناں ادب دے فلک اتے جگمگاندار ہوے

دعا گو

پروفیسر مسز صبیحہ گل جاوید (شعبہ تاریخ)

گورنمنٹ اپوا کالج برائے خواتین جیل روڈ لاہور۔

22 ستمبر 2009ء

انتساب

میری کتاب ”شفق دی لالی“ چڑھدے سورج دی رتی لالی دے ناں اے۔ شفق دی اوہ لالی اے جیڑا وطن دی حد اتے اپنے ملک دی رکھوالی کردیاں شہید ہون والیاں دے لہودا پر تو اے۔ شفق دی اوہ لالی جیہڑی مظلوم تے ستم دے تیردا نشانہ ہون والی معصوم دھی دیاں یاداں تے سسکیاں دارنگ اے۔ شفق دی اوہ لالی جیہڑی کدی کدی بے گناہ قتل ہون والے حضرت آدم تے اماں حوا دی اولاد لئی پھو بڑی دی رنگت اے۔ شفق دی اوہ لالی جیہڑی نیک تے پوتر بیبیاں دے متھے داسندھوزاے۔ شفق دی اوہ لالی جیہڑی کافی رات دے زلفاں کھلا رئے ہنیرے وچ روگی بیماراں دی تڑفن تے چوراں ڈاکواں دے ہتھوں لٹے جان والے لوکاں دے دلاں دی دھڑکن تے خوف پاروں اکھاں وچوں وگدے اتھر وواں دی ڈلھک اے شفق دی اوہ لالی جیہڑی فاتح تے کامیاب لوکاں لئی فخرنوں چاواں دی خوشیاں دی لالی اے۔ شفق دی اوہ لالی جیہڑی اک انکھاں والی ماں۔ بھین۔ دھی تے پیوی دے ہتھاں دی مہندی دارنگ اے۔

عابدہ اثر بی اے

معرفت افضل نذیر۔ قنبر روڈ کوچہ حکیم محمد ابراہیم نقشبندی

سکیم نمبر 3 کوٹ عبدالملک ضلع شیخوپورہ

042-7910919, 0321-4756725

عائذہ الکریمہ سے نکل

حمد و ثناء

حمد نگار: عابدہ اثر بی اے

ہر ایک عہد کے گلشن کا مالی ہے تو
 تیری بادشاہی ہے زمیں سے بام تک
 سبھی ڈھونڈتے ہیں تیرے ہی سہارے
 غلاموں کو تو خرید داروں میں بدلے
 تشنگی اور وحشت کافور کرے
 سجدہ ریز ہر جگہ ہر لمحہ جن و انسان ہیں
 رات کے اندھیرے میں تو نے کئے ہیں اجالے
 سبھی حمد و ثنا کر کے انعام لیتے ہیں
 تیری رحمت سے امیدیں وابستہ ہیں ہماری
 خلد میں زہری کے روبرو کرنا

جس کا کوئی نہیں اس کا والی ہے تو
 ازل سے لے کر ابد تک کے ایام تک
 کون ہے عاصی جو آ کر دم مارے
 مایوسیوں کو تو امید داروں میں بدلے
 موسموں کی تمازت کو دور کرنے
 مہربانی سے تری منزلیں آسمان ہیں
 ظلمت کے پردے سے ہیں تو نے نور اچھالے
 ہر ذی جان جھک کر تیرا نام لیتے ہیں
 تیرے قہر سے بڑا ڈر لگتا ہے باری
 عابدہ کو محشر میں سرخرو کرنا

عابدہ اثر بی اے

جاگ او بندیا!

ڈیگر تے دن آ گیا اوڑک اٹھ نماز گزار او بندیا
شب دیجور نے چار پھیرے لینی زلف کھلار او بندیا

رات ہنیری نالے لمی کھے کرنی آ گزاراں
نیک عمل دے بوٹے لائے کھڑ جاوے گلزار اوہ بندیا

جہاں لئی توں پاپ کماویں جہاں لئی توں سونہاں چاویں
مٹی دی مٹھ پا قبر تے سانبھن گے گھر بار اوہ بندیا

مار نگہ اوہ قافلے کتھے اوٹھاں دے اسوار
مال تجارت دے اوہ ویچ کے ٹر گئے نیں انبار اوہ بندیا

منگ خدا دے کولوں اپنا ہر دم دین سلامت
اوکھے سوکھے لنگھ جانڈے نے اوڑک ایہ دن چار اوہ بندیا

سورج چڑھ کے صبح سویرے دیندا رہیا پیغام
اے پرکھیڈاں دے وچ اپنے لئے توں بیہر پیارا او بندیا

ساہواں سن اوہ ہیرے مواتی ایویں، چا گوائے
ہیرے چھڈ کے کوڈیاں دا توں کیتا اے بیوپارا او بندیا

لاچ لو بھتے چغلی غیبت ایہناں دے وزج پھس کے
بھل حدیث قرآن دے تاںیں بھلے ذکر اذکار او بندیا

اج سکندر دارا کتھے قبر اوہناں دی کلی
کتھے اوہناں دے درباری کتھے سپہ سالار او بندیا

سعدی جامی تے رومی دے ڈانگنوں کر کمائی
اج وی فیض روحانی وٹن اوہناں دے مزار او بندیا

ساہواں دی ایہ مالا ٹٹنی کھلر پلر جانی
اوس توں پہلاں پہلاں توں اپنا آپ سنوار توں بندیا

عابدہ رکھ توکل رب تے عمل کرن گے پڑھنے والے
تیرے لئی ایکی قلموں مصرعے تے اشعار اوہ بندیا

تایا بہاء الحق صاحب دلوں ابدی تحفے

عابدہ اثر بی اے

اک روز میں بیٹھی ساں گھر اپنے میرے ابا جی سفر توں گھر آئے
 اساں اٹھ کے استقبال کیتا پچھیا ساڈے لئی تحفے کیہ لیائے
 بستہ کھول کے دو کتاباں کڈھیاں جھاڑ پونجھ کے سانوں فرمان لگے
 تحفہ دوہاں لئی آیا گجرات وچوں کجھ مٹھا جہیا مسکان لگے
 تحفے آئے تہانوں ایہ تائے ولوں جنہوں جگ تمامی جان دا اے
 پروفیسر بہاء الحق عارف دانشمنداں دے وچ پچھان دا اے
 اوہناں خاص تحفے گھلے تہاں کارن پڑھو ایہناں نوں ذہن ودھاؤ اپنا
 کرو عمل پڑھ کے رہوے کمی ناہیں لائق بالاں وچ ناں لکھاؤ اپنا
 اک تحفہ کتاب جبار تائیں او سے ویلے سی ہتھیں پھڑا دتی
 دو جی ابا جی بیٹھن توں پہلاں آ کے میرے ہتھاندے اتے ٹکا دتی
 اساں اوہناں کتاباں نوں خوب پڑھیا وادھا ہو یا سی ذہن عرفان اندر
 وچوں نکلتے حاصل ہوئے سانوں کم آگئے امتحان اندر
 اک بی اے لئی کتاب بیسی فارورڈ پنجابی لاجواب تحفہ
 دو جی ایف اے لئی تیار ہوئی فارورڈ پنجابی کتاب تحفہ
 اسیں دلوں ممنون مشکور ہوئے تائے عارف نہیں سانوں بھلایا ناہیں
 ایس نفسو نفسی دی دنیا اندر تحفے فانی دے کے ٹرکایا ناہیں

حاجی اقبال زنجی (تایاجی) عابدہ اثری اے

سن کے دن چوں ہوک اٹھی اے تایاچھڈ جہان گئے جے
تیری تربت چمکاں مارے من کے حکم یزدان گئے جے

نعتاں دالکھاری توں سیں   مہکدئی ادب کیاری توں سیں
ادب داک لکھاری توں سیں

تائی حاجن اقبال بیگم دے لاگے ڈھونڈ مکان گئے جے
سن کے دن چوں ہوک اٹھی اے تایاچھڈ جہان گئے جے

کہہ کے دھی بلاندے رہے جے   نظماں وی چھپواندے رہے جے
زیبا نمبر سجاندے رہے جے

فانی دنیا چھڈ کے تایا سوں کے لمی تان گئے جے
سن کے دل چوں ہوک اٹھی اے تایاچھڈ جہان گئے جے

تیرا اثر نسیا آیا

میرے باہل جدوں بلایا

پیو میرے نے پیار نبھایا

پینٹھ توں لگ کے اج دے دن تک رہے ودھاندے مان گئے جے
سن کے دل چوں ہوک اٹھی اے تاپا چھڈ جہان گئے جے

فجراں شاماں آون جاون
رت بہاراں رم جھم ساون

باغاں دے وچ کونلاں گاون

چھڈ کے سارے رولے گولے سوں بہن نال ارمان گئے جے
سن کے دل چوں ہوک اٹھی اے تاپا چھڈ جہان گئے جے

اک سیانا شاعر: حاجی چراغ دین جونیکے والے

میں جدوں ہوش سنبھالی تاں اپنے گھر وچ ہر پاسے کتاباں دے ڈھیر لگے
 دے۔ میرے والد بزرگوار حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری دی ذاتی لائبریری وچ ہر
 موضوع دیاں کتاباں پڑھن نوں ملیاں۔ ہر روز چھپن والے اخباراں دیاں اڈاڈ
 فائلاں۔ ماہانہ رسالیاں دے تھبے تے علمی ادبی کتاباں دے ذخیرے نظر آئے۔ اثر
 صاحب دی اک الماری وچ حاجی چراغ دین جونیکے والے دیاں ساریاں کتاباں
 سجائیاں ہوئیاں نیں۔ جدوں ایہناں دے علمی ادبی ادارے دی چھتر چھاویں ماہانہ
 مشاعرہ سچ دا اے۔ تاں آؤن والے شاعراں ادیباں نوں حاجی صاحب دیاں
 کتاباں ویکھن دا موقعہ ملدا اے۔ حاجی چراغ دین جونیکے دیاں کتاباں میں طالب
 علمی دے دور توں ای پڑھدی آرہی آں۔ جدوں میں بی اے کرن لئی گورنمنٹ اپوا
 کالج برائے خواتین جیل روڈ لاہور وچ داخلہ لیا تاں مینوں ہر روز فیض پور خورد توں
 کالج تیکر دو تن ویکناں بدل کے تے لمی مسافت کر کے آؤنا جانا پیندا میں کالج وچ
 پنجابی دا مضمون وی رکھیا سی تے او دوں سفر دے دوران یاں تے کالج دیاں کتاباں
 میرے کول ہندیاں۔ ہاں فیر ”حریم ادب“ دا تازہ شمارہ (جیہدی میں معاون ایڈیٹر

بنائی گئی ساں)۔ یاں فیر حاجی چراغدین جونیکے والے دی ”چراغ ہدایت“ ”مدینے دے موتی“ یاں ”مکے دامیلہ“ جدوں فرصت پاندی میں ایہناں پنجابی زبانوں ویاں کتاباں دی ورق گردانی کر کے ادبی ذوق پورا کردی رہندی۔ مینوں میرے والد حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری نے دسیا کہ جدوں اوہناں جوانی وچ سب توں پہلاں حاجی چراغدین داقصہ گھگی کاں پڑھیا سی تاں حاجی صاحب دے درشن داشوق پیدا ہو گیا۔ تاں اوہ ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور کول گئے تے حاجی صاحب دا اتا پتالے کے اوہناں نوں ملن لئی محلہ کرم آباد وحدت روڈ لاہور اوہناں دے گھر اڑے۔ ابا حاجی نوں شاعری دا جماندرو ٹھکرک اے۔ علم ادب ایہناں دا اوڑھنا وچھاؤ تا اے۔ نوٹاں نالوں کتاب نوں ترجیح دیندے نیں۔ پہلی ملاقات وچ ای حاجی صاحب نے میرے والد دی دلجوئی فرمائی تے شاعری جاری رکھن دی تاکید کیتی۔ ابا حاجی نظماں، غزلاں لکھ کے حاجی صاحب نوں دکھاؤندے رہے تے اج اوہناں دی شاگردی پاروں ابا حاجی نے درجناں کتاباں لکھ کے چھوالتیاں نیں۔ ابا حاجی صاحب دے دھیاں پتراں نال بڑی محبت کردے نیں۔ ہن وی اوہناں نوں ملن جاندے رہندے نیں۔ حاجی صاحب دے بیٹے محمد علی چراغ ہوراں دی تاجپوشی وی اثر صاحب نے فیض پور خورد دے سالانہ مشاعرے وچ مرحوم دلدار پرویز بھٹی میزبان میلہ ٹاکرا ٹیلی ویژن کارپوریشن لاہور دے ہتھوں کروائی۔ اودوں میرے ابا دے اک روحانی استاد سید نظر زیدی، گلوکار فلمسٹار عنایت بھٹی دی تاجپوشی وی ہوئی۔ انج سانوں سارے بھین بھراواں نوں وی حاجی چراغدین جونیکے والے دے نال بڑی عقیدت اے کہ اوہ ساڈے والد بزرگوار دے ملن والے تے قصہ گوئی دے استاد

سن تے اوہ ساڈے والد نال بڑا پیار کر دے سن۔ اوہناں دے اک دو خط وی ساڈی
 لائبریری وچ موجود نہیں جیہڑے اوہناں نے اثر صاحب نوں بڑی شفقت نال لکھ
 کے گھلے۔ اللہ پاک اپنے محبوب ﷺ دے صدقے وچ حاجی چراغ دین جونیکے
 والے داناں زندہ رکھے۔ میری دعا اے کہ جدوں تیکر نیلے انبر اتے تارے جگمگانڈے
 رہن گے۔ اوہوں تیکر لائبریریاں دارے ڈیرے تے علمی ادبی گہواریاں وچ حاجی
 چراغ دین جونیکے والے دیاں لکھیاں کتاباں پڑھیاں جانڈیاں رہن گیاں۔ جدوں
 اپنے گھراں وچ تیویاں محفل میلاد منانڈیاں رہن گیاں تاں حاجی صاحب دی
 ”چراغ ہدایت“ وچوں نعتاں تے عارفانہ کلام پڑھ کے داد پاؤندیاں رہن گیاں۔
 بیٹھکاں بہکاں تے پنڈاں دیاں بوڑھاں دیاں ٹھنڈیاں چھاواں تھلے حاجی صاحب
 دیاں تاباں مدینے دے موتی، مکے دامیلہ خون دیاں ندیاں، مرزا صاحبان تے ہیر
 پڑھیاں جانڈیاں رہن گیاں۔ ویاہ شادی دے موقعے تے جمعے دے دن خطیب
 منبراں اتے حاجی صاحب دے لکھے خطبے پڑھدے نیں۔ حاجی صاحب علم ادب
 دے اچے منار تے لٹ لٹ ڈلھکاں مار دے دیوے سن۔

”حریم ادب“ وچ چھپیا مضمون

چڑیاں دا چنبہ

تحریر: عابدہ اثر بی۔ اے

(پرانی طالبہ سے ایڈیٹر حریم ادب)

چھوٹی عمر وچ اکثر دھیاں دی الوداعی وچ ایہہ گیت سن دی تاں کجھ خاص سمجھ نہ آؤندی۔ پراج جتھے وی ایہہ گیت گایا جاوے تاں دل رت دے ہنجورون لگ پیندا اے۔

ساڈا چڑیاں دا چنبہ وے باہل اساں اڈ جاناں

ساڈی لٹی اڈاری وے اساں مڑ نہیں آؤناں

میں اپنی نازاں پلی نازک، معصوم تے پر خلوص بھین زیب النساء اثر اثر لئی چند سطران لکھنا چہنی آں۔ پر اوہدی پیدائش بارے کیہہ گل لکھاں تے کتھوں تیکر مختصر کر کے لکھاں۔

میں تے میری بھین زیب النساء اثر اثر والدین دی حد درجہ لاڈلی تے نازاں پلایاں ساں، زیب النساء اثر اثر نونوں میں پیارناں جان جان زیبا جان ای کہہ کے بلانندی ہاں۔ زیب النساء اثر 10 جون 1985ء نونوں راوی دریا دے کنڈے پنڈ فیض پور خورد وچ پیدا ہوئی۔ اوہدا ستارہ جوزاسی۔ اوس ویلے ساڈے پنڈ دے وچ چند گھرانے ای آباد سن۔ وری وری آبادی سی، پنڈ دا صاف ستھرا تے پرسکون ماحول

تے سرسبز شاداب فصلوں تے باغاں دی بہتات سی۔ ساڈا گھر اوہناں دناں وچ کچا
ہندا سی۔ ساڈی والدہ صاحبہ پرو لے نال گھر دی کندھاں تے چھتاں نوں صاف ستھرا
رکھدیاں فضا وچ بھیجی مٹی دی مہک تے پھلاں دی خوشبودن رات تازگی لئی رہندی۔
فیض پور خورد دے چونہ پاسیں باغاں دے علاوہ فصلوں دے نال نال
ون سوئے پھلاں تے خاص طور تے ست رنگ دے گلاب امتیازی پچھان ہندے
سن۔ ویلا بیتن اتے ہن اوہناں وچ کافی کمی آچکی اے۔

زیب النساء اثر دی پیدائش اتے جتھے ماں پوتے بھرا بے حد خوش من۔
میری خوشی دیکھن دے لائق سی۔ بس انج لگدا جو میں ایک نازک تے خوبصورت تے
صحت مند گڈی ہووے اوہنوں پیار کرنا تے چکن دی کوشش کرنا مینوں بڑا سکون
دیندا۔ جی چاہندا کہ بس اوہنوں دیکھدی رہواں تے اوہدے نلکے نلکے تے کو لے
کو لے ہتھ پھڑکے اوہنوں پیار کردی رہواں۔

اوہناں دناں وچ اساڈے پنڈ منڈیاں دا پرائمری سکول نی تے کڑیاں دا
مڈل سکول، جیہڑا ہن ہائی سکول دا درجہ پاچکیا اے۔ میں سکول جان توں پہلاں واپسی
اتے زیبا نوں دیر تیکر لاڈ نال تکدی تے اوہدی نکلیاں نکلیاں عاداتاں اتے اندر ای اندر
خوش ہندی رہندی۔

دیکھدیاں ای دیکھدیاں چار سال لنگھ گئے تاں زیب النساء اثر ماں پوتے
اسانوں دیکھدیاں صبح سویرے جاگدی اساڈے نال بیٹھ کے والد صاحب کولوں
سپارہ پڑھدی تے اساڈے نال سکولے جان نوں ضد کردی۔ بڑی ذہین تے حد درجہ
مخنتی ہون دی وجہ نال بوہت چھیتی قرآن پاک پڑھ لیا۔ کلمے، ایمان دیاں صفتاں

تے نماز دے نال نال دعاواں تے مختلف سورتاں زبانی یاد کر کے سناندی رہندی۔
 چار سال دی عمر وچ اوہناں دناں دی کچی تے پکی کلاس دا قاعدہ فر فر سنا
 کے اول کلاس وچ داخل ہوئی تے میٹرک تیکر ہر سال امتیازی نمبر اں نال پاس ہندی
 رہی۔ انج گھر داپا کیزہ، صاف ستھرا تے دینی ماحول آوہنوں نکھار دا گیا۔

صبح سویرے جاگنا، وضو کر کے نماز پڑھنا، قرآن پاک دی تلاوت کرنا،
 رات نوں سکول دا سبق دہرانا گلے دن دے سبق نوں پڑھنا، یونیفارم بدل کے سکول
 جان دی تیاری کرنا، واپسی اتے ہوم ورک کرنا، والدین نال مٹھیاں مٹھیاں گلاں
 کرنیاں، اسماں بھین بھراواں دارل کے بچیاں دیاں کہانیاں پڑھنا، معلوماتی لٹریچر
 پڑھنا، کدی گڈی دی شادی دیاں تیاریاں کرنا تے کدی ڈرائینگ بنانا۔ جی چاہندا
 تاں امی اے تے ساڈے نال رل کے نکلیاں نکلیاں شرارتاں تے دل لگیاں کرنا میری
 بھین زیب النساء اثر دیاں عاداتاں سن۔ زیب النساء اثر حد درجے دی نفیس، حساس،
 تیز فہم تے خوش اخلاق کڑی سی۔ شوق نال نماز تے قرآن پاک پڑھدی، ماہ رمضان
 دے روزے رتھدی، سحری تے افطاری ویلے ٹبر نال رل کے پکوان پکاندی تے دستر
 خوان سجاندی، تے کوشش کردی کہ زیادہ توں زیادہ نیک کماں وچ سبقت لوے۔

جدوں اساڈی ہوش سنبھلی ہر مہینے والد صاحب (فقیر اثر انصاری فیض
 پوری) مشاعرے کرواندے، تاں ریڈیو ٹیلی ویژن تے ادبی حلقیاں نال جڑے ہر
 طبقے دے حضرات خواتین تے مرد شامل ہوندے، تے ساڈے گھر دا سادہ جیہا لنگر گھا
 کے بڑے خوش ہندے، میری بھین زیبا وی مشاعریاں وچ آون والے پروہنیاں دی
 اپنے نازک تے نکے نکے ہتھاں نال مہمان نوازی کردی تے بڑی خوش ہندی۔

زیب النساء اثر والدین دی اطاعت شعار با سلیقہ تے سگڑھ دھی سی۔
 پڑھائی، خوشنویسی، امور خانہ داری وچ یکتا تے خاص کر کے سلائی کڑھائی دی حد
 درجہ شوقین سی۔ بہترین کڑھائیاں والے سوٹ تیار کردی رہندی۔ اوہناں اتے شیشے
 لگانا، دن سونے ڈیزائیناں وچ سوٹ سینا، بہترین نمونیاں دے نالے (ازار بند)
 تے پراندے بنانا بہترین سوٹاں دے نال بہترین جیولری تے میچنگ شوز وچ کوئی
 اساڈے وچوں زیبا بھین دے، ہم پلہ نہیں ہوسکدا۔ اک پاسے ایہہ مشغلہ تاں دو بے
 پاسے مختلف منظر اں دی ڈرائینگ بنانا، بالاں نوں ٹیوشن پڑھانا تے فیر چنگے چنگے
 شاعراں دی شاعری پڑھ کے ویلا گزارنا اوہدے شوق سن۔

ویلا پرلا کے اڈدار ہیا۔ فیر اچانک اوہ مبارک ویلا آیا کہ پتہ لگا کہ ابا جان
 نوں اللہ تعالیٰ تے نبی پاک صلی اللہ علیہ وسلم رحمت تے کرم نال حج اتے جان دی سعادت مل
 گئی۔ حج دی روانگی توں پہلاں ابا جان نے اپنے اک اہم تے دینی فرض توں
 سبکدوش ہون لئی ایس لاڈاں پئی دھی زیب النساء اثر دی بڑی دھوم دھام نال
 شادی کیتی۔ ساری برادری نے ایس ویاہ وچ شرکت کیتی۔ زیادے بھراواں نے
 ودھ چڑھ کے بھین داداں جہیز بنایا تے بھین نوں ڈولی پایا۔

17 نومبر 2007ء نوں ہفتے دے دن ایہہ دھی تے میری پیاری بھین
 بابل دا ویہڑا تے ”چڑیاں دا چنبہ“ چھڈ کے سوہرے وداع ہوئی۔ نیک تمناواں تے
 پر خلوص دعاواں نال والدین تے بھراواں نے خوب ارمان پورے کیتے کہ بھین سدا
 سکھی رہوے، اپنے سوہرے گھر چین نال لمی حیاتی گزارے۔

12 دسمبر 2007ء نوں ابا جان حج بیت اللہ دے مبارک سفر لئی نڑے۔

سارے اہل خانہ نوں الوداع کہن لئی پر جوش تے اکھاں وچ خوشی دے اتھرو لئے ہوئے سن۔ 22 دسمبر 2007ء نوں ہفتے دے دیہاڑے عید الاضحیٰ دے دو بجے دن اسیں دونویں بھیناں پیکے گھر ملیاں خوب گلاں باتاں کیتیاں، ہسیاں کھیڈیاں تے فیر اگلے دن اپنے اپنے گھراں نوں پرت گھیاں۔

2 محرم الحرام 12 جنوری 2008ء نوں ہفتے دے دیہاڑے زیب النساء اثر اپنے نکلے ویر سردار محمد عبداللہ تے اپنی والدہ نال میرے گھر کوٹ عبدالملک آئی۔ اوہنے اسانوں سر پرانز دتا۔ تے پیار بھریاں گلاں کیتیاں تے شکوہ وی کیتا کہ باجی عابدہ دیکھ لے تسیں لوک ساڈے گھر نہیں آئے پر میں تہاڈا گلہ دور کرن آگئی آں۔ دو دن اساڈے کول رہن نال میری جان نوں سردی نال بخار ہو یا۔ دوائی لین اتے بالکل ٹھیک ہو گئی۔ تاں لہودی الٹی آئی ہسپتال اپڑائی گئی تاں راہ وچ تے ہسپتال وچ وی خون دیاں الٹیاں آؤندیاں آؤندیاں میری بھین حد درجے دی غنودگی تے کمزوری وچ چلی گئی۔ ڈاکٹراں دی ہزار کوشش دے باوجود انتہائی نگہداشت دے ہندیاں وی رضا الہی نال 16 جنوری 2008ء نوں بدھ دے دیہاڑے فجر اٹھو بجے میری بھین ایس فانی دنیا نوں چھڈ کے اپنے حقیقی خالق نال جا ملی۔ اثر دے رنگ رنگیلے چمن دی اک ٹہنی اتے دو پھلاں وچوں اک پھل کملا کے جھڑ گیا تے ڈو جا پھل اداسیاں تے مایوسیاں دی تصویر بن کے رہ گیا۔ زیبا نوں اوہدے آبائی قبرستان پیرولی فیض پور خورد وچ دفن کیتا گیا۔ ہرا کھر رہی سی۔ ساری برادری وین کر رہی سی تے کہہ رہی سی

اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُوْنَ۔

23 جنوری 2008ء نوں والد صاحب حج دے مبارک سفر توں گھر پرتے

تاں اک طرف مبارکبادیاں سنیاں کہ اللہ دے گھرتے نبی پاک ﷺ دے گھر دا
 مہمان پرتیا اے تے دوجے پاسے اوہدی اکھاں دا چانن جگر دا ٹکڑا، من دا سکون
 مرحومہ زیب النساء اثر بابل دے گھر دا چڑیاں دا چنبہ چھڈ کے جان والی دنیا دا چنبہ
 چھڈ جان دی المناک خبر سنی۔ جیہڑی ہرنکے وڈے نوں اشکبار کری جا رہی سی۔ آخر
 وچ میں اپنی نکلی تے لاڈلی بھین زیب النساء اثر دی ڈائری وچوں اک اوہدے ہتھاں
 دی لکھی دعا دلی خلوص دے نال تحریر کر رہی آں۔

بھین دے ناں

تسیں جیہڑی خواب وچ اکھاں کھولو

اوہدا اوہدا امر

تسیں جیہڑے رنگ دا کپڑا پہنو

اوہ موسم دا رنگ

تسیں جیہڑے پھل نوں ہس کے ویکھو

اوہ کدی نہ کملائے

تسیں جیہڑے اکھراتے انگلی رکھ دیو

اوہ روشن ہو جائے۔

تے ہن تے تیریاں یاداں ای اساڈا سرمایا ہن

فیض پور خور دے ادبی گھرانے

دنیا دی ہر نکر وچ تے ہر دور وچ پرطراں دے انسان پیدا ہندے رہے
 نیں۔ صوفیادی دنیا لے لوہر خطے وچ صوفیاں دا ظہور ہندار ہیا اے۔ پہلواناں دی دنیا
 لے لوہر ملک وچ ایہناں شہ زوری تے شہ سواری دا لوہیا منوایا اے۔ کسب دار،
 ہنرمند تے کاریگراں نے اپنی دانائی تے روشن ضمیری نال دنیا نوں سہپن دتی۔ ایچ ای
 شاعر، ادباں تے سخنوراں نے شعور دی جوت جگائی رکھی اے۔ فیض پور خور وچ کجھ
 بندے شعر و شاعری دا ذوق رکھدے آئے نیں۔

پیر غلام غوث شاہ

ایہناں دا جنم فیض پور خور دی دھرتی اتے ہو یا، ٹڈل کر کے جے وی کیتی۔
 ساری عمر سکولاں وچ معلمی کرے رہے تے ریٹائرمنٹ پائی۔ اثر صاحب نے جدوں
 1965ء اک علمی ادبی ادارے ”شاخ ادب“ دی بنیاد رکھی۔ تاں پیر غلام غوث
 باقاعدگی نال مشاعریاں وچ حصہ لین لگ پئے۔ ویلے دے اخباراں تے رسالیاں
 وچ مشاعرے دیاں کاروایاں دے کالم وچ ایس حوالے نال اوہناں داناں آؤندار ہیا
 اے۔ اردو، پنجابی تے فارسی وچ طبع آزمائی کردے سن۔ اثر صاحب کولوں ایہناں
 نے ”دیوان غوث“ کتابت کروایا۔ ایہناں دی رحلت دے بعد اس دیوان دا کجھ اتا پتا

نہیں چل سکیا۔ وصال دے بعد بابا پیر ولی دے قبرستان وچ دفنائے گئے۔

محمد دین عرف منہاں بوجھیا

پونی صدی پہلاں فیض پور خورد وچ ایہہ آرائیں قبیلے دا بندہ شعر و شاعری کرداسی۔ پران پڑھ ہون پاروں اپنا کلام لکھ نہ سکیا۔ تے ایہناں دے شعر زمانے دے بیتن نال ہوا وچ تحلیل ہو گئے۔ وفات دے بعد پیر ولی دے قبرستان وچ دفنائے گئے۔

معراج دین ملاں کیا ندا

ارائیں برادری وچوں ایہہ بندہ وی بکدی کدائیں شعر لکھ لیندا رہیا اے۔ حالات حاضرہ، مہنگ سے تے دوجیاں اوکڑاں بارے شعر لکھدا رہیا۔ اثر صاحب نے اپنی کتاب لڑی ”ون سونے پھل“ وچ انہوں چھاپاوی اے۔

دین درزی

بڑا ای زندہ دل تے مخولیا بندہ سی۔ روندیاں نوں ہسان والا۔ ایہدی تنگ بازی سن کے ہس کے ہس کے ڈھڈ وچ پیڑاں پئے جاندیاں سن۔ ٹیلری داکم کرداجدوں ڈیگرویلے یاں عیدیاں شب راتاں تے سیرسپاٹے تے تفریح لئی نکلد اتانی البدیہہ شعری نشانے مزاحیہ رنگ وچ لانداجاندا۔ ایچ لوکائی سن سن کے لوٹ پوٹ ہندی جاندی۔ پرایہدا کوئی شعر چھاپے نہ چڑھ سکیا۔

84323

پیر محمد صادق شاہ

ایہ وی فیض پور خوردی دھرتی اتے ودھے پھلے، پڑھ لکھ کے اربن
ٹرانسپورٹ وچ آفیسر رہے۔ اردو وچ طبع آزمائی کردے سن۔ اثر صاحب کولوں
گا ہے بگا ہے اپنے ملن والیاں شخصیتاں اتے لکھیاں نظماں، مبارکبادیاں کتابت
کرواندے رہے۔ ایہناں دی کوئی شاعری چھاپے نہ چڑھ سکی۔

عطاء اللہ حنیف گھچا

فیض پور خوردی دھرتی اتے جنم لیا۔ بی اے کرن دے بعد وکالت دے
سٹوڈنٹ نیں۔ اردو شاعری دا ذوق اے۔ ”آرزوئے زندگی“ کتاب چھپ چکی اے۔

چوہدری عبدالحمید جٹ ورک دانو جوان شاعر پتر

چوہدری عبدالحمید ورک دا اک پتر کالج دے دور وچ ای طبع آزمائی کرن
لگ پیا۔ ایہناں دی کتاب چھپ چکی اے۔ جیہڑی طباعت تے رنگ روپ وچ
بڑی دلکش اے۔

رشیدہ عصمت

ریاست کرناٹ وچوں ہجرت کر کے آؤن والے اک ٹبردی لاڈلی دھی سی۔
شرقیہ شریف تون گورنمنٹ پرائمری گریڈ سکول (موجودہ ہائی سکول) فیض پور خورد وچ
ساری عمر پڑھانندی رہی۔ اثر صاحب دیاں دھیاں عابدہ اثر بی اے، مرحومہ زیب
النساء اثر نے ڈھلی تعلیم ایہناں تون حاصل کیتی۔ ایس بی بی نے ساری ساری عمر

کنوار پن وچ لنگائی۔ پابند صوم و صلوة سی۔ حج دی سعادت پائی۔ آخری عمر وچ فیض پور خورد دے گرز سکول دے اک کمرے وچ مقیم رہی۔ اردو زبان وچ غزلاں لکھدی رہی۔ اثر صاحب نے ایہنوں اپنیاں کتاب لڑیاں دے خواتین حصے داندیریوی بنائی رکھیا۔ ایہد اکلام وی چھاپیا، وصال دے بعد بابا پیروی دے قبرستان وچ دفنائی گئی۔

حاجی فقیر اثر انصاری تے اوہد اٹبر

اک بوہت ای غریب تے محنت کش گھرانے دا ایہہ فرد فیض پور خورد دی دھرتی اتے پیدا ہویا۔ پنجویں تیکر سکول دی تعلیم پائی، جماندر و شاعر اے۔ ہر صنف تے ہر بحر اتے عبور حاصل اے۔ نثر نظم تے اتے قادر الکلام اے۔ ایہنے 1965ء وچ باقاعدگی نال اک علمی ادبی تنظیم دی ”شباح ادب“ دی بنیاد رکھی۔ ہر مہینے مشاعرے کرواندے آرہے نیں۔ تے ایج اثر انصاری داسارا گھرانہ ادبی رنگ وچ رنگیا گیا اے۔ ایہناں دے سارے ٹبر بارے دانش منداں تے اہل قلم نے بڑے چنگے وچار لیکے نیں۔ ایس مضمون وچ اہل قلم دے کجھ تاثرات ایہناں دے ٹبر بارے اکٹھے کہیتے گئے نیں جیہڑے بڑے دلچسپ وی نیں تے مفید وی نیں۔

اثر انصاری کون اے۔۔ تے کیہ اے؟

اثر انصاری بڑا لکھاری ادب دی ایہ کستوری اے
 سولوں صفحیاں وچ تعارف اے جے وی گل ادھوری اے
 ورہا بتالی جمعہ مبارک ویلا سجر سویر دا سی
 پنج جون سی جمیا کاکا جیہدی اج مشہوری اے
 ابراہیم حکیم ہے ابا اماں زینب بی بی اے
 عبدالحمید سی دادی کہندی محمد بوٹا ناں نوری اے
 پورے دو ورہے سی ایہنے رج رج پیتا ماں دا ددھ
 ہر بچے نوں حق ایہ ملنا یارو بہت ضروری اے
 اٹھ ورہیاں دی عمرے بوٹا پڑھن سکولے پا دتا
 اٹھ بیٹھا کر پنج جماعتاں وقت دی ایہ مجبوری اے
 روٹی تک کمان دی خاطر تھاں تھاں جاناں مار دا سی
 محنت کار خدا دا بلی خیر سدا مزدوری اے
 رضیہ بی بی وچ جوانی دوہٹی بن کے آئی سی
 شکل، عقل تے کمیں کاریں ہر شے وچ ایہ پوری اے

دودھیاں پنج پتر رب نے دے کے کرم کمائے نہیں
 علم، ادب تے کرماں والے کرن ادا مشکوری اے
 عابدہ نالے زیبا دوویں رحمتاں بن کے آئیاں نہیں
 ہر ویلے ایہ کیں رجھیاں علموں پیندی پوری اے
 جبار عباس عبید تے یارو چوتھا پت عبداللہ
 پنجواں پت سی جابر جیہڑا چھیتی پا گیا دوری اے
 اثر انصاری فیض پوری اج بنیا محمد بوٹے توں
 نثر، نظم تے علم ادب وچ پائی ایس منظوری اے
 شعردیاں سب صفاں اتے رب نے قدرت دتی اے
 رات دنے ایہ لکھدا رہندا ایہ سب فیض غفوری اے
 نظم نثر وچ چار کتاباں ایہدے بارے چھپیاں نہیں
 کہانی ایہدے صفاں والی اجے نہ ہوئی پوری اے
 ہر کم چھیتی چھیتی کردا ویلا کدے گواندا نہیں
 ویلے نوں ایہ دولت جانے ایہدی ایہ مشہوری اے
 ویلے دی جو قدر نہ جانے ویلا اوہنوں مدھ جاندا
 بے قدراں لئی قاہر ویلا جو بختاں دی مقہوری اے

نور عالم شاہ مرشد جی نے سدھا راہ دکھا دتا
 نرم طبیعت مٹھیاں گلاں دور سدا مغروری اے
 موٹیاں اکھاں چٹی داڑھی ہسدا مکھڑا چن ورگا
 ہر ویلے ایہ خوش خوش رہندا کھاندا مکھن چوری اے
 سادہ پیون کھاون نالے سادہ لیڑے لتے نہیں
 پیار محبت مہکاں مارے انج جاپے کستوری اے
 خلق محبت تقویٰ ایہنوں اللہ سوہنے دے دتا
 عزت شفق و نڈن والی کردا ایہ مزدوری اے
 پاکستان دا چپہ، چپہ ایہنے پھر پھر تکیا اے
 باہر اجے ایہ جا نہیں سکیا پیسے دی مجبوری اے
 علمی ادبی محفلاں ایہ سن پیٹھ توں کردا آ رہیا اے
 تاجپوشی، ایوارڈ تے سنداں کہندا بہت ضروری اے
 تائب 1 وٹو خوب کرایا تعارف اثر انصاری دا
 گلشن عشق اثر دی ایہنوں چڑھ گئی اج مخموری اے

1:- ڈاکٹر حکیم عبدالرحمن تائب وٹو آف فیروز وٹواں دی اثر انصاری فیض پوری
 دے تعارف اتے لکھے گئے کتابچے دی رونمائی دے موقعہ تے پڑھی گئی نظم۔

از قلم: سرور انبالوی

فقیر اثر انصاری فیض پوری

یہ نظم صنعت توشیح میں ہے۔ جس کے ہر شعر کے مصرعہ اول کا پہلا حرف لینے سے ممدوح کا نام یعنی ”فقیر اثر انصاری فیض پوری“ برآمد ہوتا ہے

ف: فصاحت اور بلاغت کا دیا ہے
اجالا اس سے ذہنوں کو ملا ہے

ق: قلم نازاں ہے اس کے ہاتھ آ کر
بکھیرے فکر کے موتی سراسر

ی: یہ اس پر فضل ہے مولا کا کتنا
ہے کم اس پر کرے یہ فخر جتنا

ر: رہے گا مدتوں نام اس کا روشن
کھلائے ہیں سخن کے اس نے گلشن

ا: اجالوں کی امیں ہے ذات اس کی
اثر رکھتی ہے اک اک بات اس کی

ث: ثمر ہے اس کی محنت کا سراسر
یہ ملتا ہے ہر اک سے مسکرا کر

ز: رکھی ہے آبرو اس نے قلم کی
حدیث دلبری اس نے رقم کی

ا: اسے الفت رسول پاک سے ہے
محبت بھی وطن کی خاک سے ہے

ن: نہ دعویٰ ہے بڑائی کا کوئی بھی
مثال شمع روشن ذات اس کی

ص: صبا لائی پیام زندگانی
دلوں نے پائی اس سے شادمانی

ا: اگائے ہیں گلاب الفت کے کیا کیا
گلستان تمنا جن سے مہرکا

ر: رکھی ہے آبرو اس نے خن کی
بڑھائی شان بھی اس نے وطن کی

ی: یہ سب کچھ فضل ہے مولا کا میرے
توہم کے مٹے ہیں سب اندھیرے

ف: فروغ آدمیت تو یہ ہے
کدورت دل میں نہ رکھے کسی سے

ی: یہی تو آدمیت کا نشان ہے
اسی سے قلب انسان شادماں ہے

ض: ضرورت ہے ادب کی ذات اس کی
تبھی تو ”پر اثر“ ہے بات اس کی

پ: پلاتا ہے خوشی کے جام سب کو
خوش رکھتا ہے یوں ہی اپنے رب کو

و: وفا و مہر کا جویا رہا یہ
حقیقت آشنا گویا رہا یہ

ر: رہے گی روشنی راہوں میں اس سے
خدا اونچا کرے گا اس کے رتبے

ی: یہ الفت کے ترانے گا رہا ہے
سرور انبالوی کو بھا رہا ہے

بابا اثر انصاری

از قلم: خالد عاصی پسرور

فیض پورے دی دھرتی یارو	ڈاہڈی کرماں والی
جتھے رب نے پیدا کیتی	ہستی عزتاں والی
ماں بولی دا سیوک سچا	بابا اثر پیارا
ماں بولی دی کشتی نون	جس دتا خوب سہارا
ماں بولی دے وادھے خاطر	سب کجھ داتے لایا
تاہیوں بابے سخنوراں وچ	اچا رتبہ پایا
ہر اوکڑ تکلیف دے اگے	بانے سینہ ڈاہیا
کے دی جابر حاکم اگے	کدی نہیں سیس نوایا
جو لکھیا سو چنگا لکھیا	داد چنگیری پائی
صدیاں تیکر ماں بولی دا	جیوندا رہوے سپاہی
حشراں توڑی رکھیں ربا	سر ایہدے سرداری
کے میدانوں ہارنہ کھاوے	بابا اثر انصاری

عبدالجبار اثر دا مختصر تعارف

میں جدوں وی حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری دے ٹبرنوں ملی اک گوناں
گوں راحت تے عزت پائی۔ ہر اک جی پیار، محبتاں تے خلوص تے الفت دا پیکر
نظر آیا۔ عبدالجبار اثر تے اوہدے اہل خانہ نال ملاقات کر کے مینوں اندازہ ہو یا کہ
ایس تاہناک دور وچ کچھ نو جوان درویشانہ طبع تے سادہ انداز رکھدے نیں۔ عبدالجبار
اپنے والد بزرگوار وانگوں بڑا سادہ تے درویش منش اے۔ عبدالجبار اثر دی ولادت
راوی دریا دے کنڈھے فیض خورد (لیڈی آپکھسن زنانہ میوہسپتال لاہور وچ)
1972ء وچ اودوں ہوئی جدوں اثر صاحب حاتم طائی دی داستان لکھ رہے سن۔
عبدالجبار اثر توں بعد محمد جابر اثر نے ولادت پائی۔ پرائیڈ ایہہ نکا ویر کمسنی وچ پردہ کر
گیا۔ فیر عابدہ اثر بی اے نے جنم لیا۔ تاں ایہہ دونویں بھین بھرا اثر دے ویہرے دی
رونق بن گئے۔ اثر صاحب نے ایہناں دی پرورش تے تعلیم ول بہت زیادہ توجہ دتی۔
رات نوں کوڑے تے مٹی دے تیل دے دیوے بال بال کے کتابت کرن والا ایہہ
کاتب تے آرٹسٹ چاہندا سی کہ ایہدی اولاد پورے گھرانے وچوں شرافت، تعلیم،
شعور، آگہی تے سخاوت تے علم ادب وچوں سبقت لے جائے۔ عبدالجبار نے مڈھلی
تعلیم پنجویں تیکر مقامی سرکاری درس گاہ گورنمنٹ پرائمری سکول فیض پور خورد وچوں
پائی۔ فیر گورنمنٹ پائلٹ سیکنڈری ہائی سکول شرق پور شریف وچوں میٹرک کیتا۔ علم
دے حصول لئی ہر روز چالی کلومیٹر دا پنڈھ پنچ ورہے کردارہیا۔ ایس سکول دے لائق
اساتذہ علامہ محمد انور قمر شرقپوری تے علامہ فضل حق خان گلشن شرقپوری نے ایہدے

اتے خاص شفقت کیتی تے ہن تیکر اثر صاحب دے بلاوے اتے مشاعریاں وچ تشریف لیاوندے رہے۔ عبد الجبار اثر نے ایف اے دی تعلیم لئی ایم اے اوکانج وچ داخلہ لیا۔ اودوں پنجابی شعبے دے استاد پروفیسر ڈاکٹر یونس احقر صاحب سن۔ بی اے دے امتحان دے دن آئے تاں اثر صاحب خوشیوں پھلے نہ سماندے سن۔ عبد الجبار اثر دی شادی نکئی عمرے ای اک پڑھی لکھی تے بوہت ای لائق کڑی ریحانہ کوثر نال ہوئی۔ اثر صاحب دی ایہہ نونہہ مرزا پور (جڑانوالہ روڈ) دی اے۔ عبد الجبار اثر نوں اپنے والد بزرگوار کولوں علم ادب تے صحافت دی گڑتی ملی۔ ماہانہ ”لکھاری“ ماہنامہ ”لہراں“ ماہنامہ ”وروئے“، ”میٹی“ سالانہ ”ساہت“ تے روزنامہ خبراں پنجابی اخبار وچ بے شمار نظماں غزلاں چھپدیاں رہیاں۔ اکادمی ادبیات اسلام آباد دی ڈائریکٹری 2006ء وچ عبد الجبار اثر دا ذکر اے۔ عبد الجبار اثر دی پہلی اردو کتاب وادی مہراں کی سیردا ترجمہ پنجابی وچ عابدہ اثر بی اے نے تے سرائیکی وچ پروفیسر سجاد حیدر پرویز آف مظفر گڑھ نے کیتا۔ عبد الجبار اثر نے 19 شمارے جس ڈاکٹر شہباز ملک دے مرتب کیتے تے فیض پور خورد وچوں اپنے والد نال رل کے کتاب لڑیاں دایینہ و ساداتا۔

”پنخند“۔ ”شاخ ادب“۔ ”سدا“۔ بالاں لئی ”تتلی“۔ ”قوس و قزح“۔ ”جگنی“۔ ”پتن“۔ ”چاننی“ تے ”انصاری“ دی ادارت نوں عبد الجبار اثر نے سنبھال کے پیودی! ج رکھئی۔

1965ء دے آخر وچ فیض پور خورد وچ اک علمی ادبی ادارہ ”شاخ ادب“

قائم کیتا۔ اثر صاحب دے اڈم نال ہر مہینے مشاعرے ہندے۔ ہیر خوانی، جگراتے،

دستار بندیاں تاج پوشیاں، ادبی بیٹھکاں ہندیاں تاں سینکڑے مہماناں دامیلہ لگ جاندا۔ اوہوں عبد الجبار اثر اپنے نکے نکے ہتھاں نال شربت چائے پانی پلاندا تے لنگر کھواندا تھکدا۔ ایہنے اپنے والد کول اوہ اوہ عظیم شخصیتاں آؤندیاں ڈٹھیاں جہاں دی اک جھلک دیکھن لئی دنیا ترسدا اے۔ عبد الجبار اثر نوں نکی عمر وچ ای اللہ پاک نے اولاد نال نواز دتا۔ کامران جبار، ارسلان جبار، فیضان جبار تے ارمان جبار ایہدے مہکدے گلشن وچ رنگے پھل بن کے کھڑے۔ ایہناں دی تعلیم اتے عبد الجبار اثر تے ریحانہ کوثر خصوصی توجہ دے رہے نیں۔

عبد الجبار اثر دا جیہڑا تخلیقی ادب ملک دے نامور رسالیاں تے اخباراں وچ چھپدا رہیا اے اوہدے وچوں کچھ شاعری دے ورقے ایس کتاب داروپ بن گئے نیں۔ میری دعا اے کہ عبد الجبار اثر تے اوہدے نکے ویر غلام عباس شاد مصری، عبید اللہ عربی، تے سردار محمد عبد اللہ رل کے اپنے والد دے بالے ہوئے ادبی دیوے وچ تیل پاندے رہن، تے ایہہ سلسلہ اوہناں ساریاں دے ولولے تے ٹھکر داروپ دھار جاوے۔

عبد الجبار دا ذریعہ معاش پینٹری بینر نویسی، دیوار نویسی تے آرٹسٹی اے۔ دن رات محنت مزدوری کر کے اپنے ٹبر دی کفالت کردا آرہیا اے۔

راقمہ!

مس قادری

شالیمار ہاؤسنگ سکیم سلامت پورہ نزد داروغہ والا لاہور

20 رمضان المبارک 2009ء

شائش

عزیزم عبد الجبار اثر فیض پوری مہمان داستان گو محمد بوٹا انصاری المعروف حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری داوڈ اپتر اے۔ اثر انصاری وانگ ای محنتی تے پنجابی ادب تے پنجابی زبان داعاشق اے۔ اثر ہوران وانگوں پنجابی بارے کم کرن والیاں نال مل ورتن وی کردا اے۔

عبد الجبار اثر نے جس ڈاکٹر شہباز ملک دے سرتانویں نال درجن توں ودھ پراگے مرتب کر کے شائع کیتے۔ جس وچ میرے بارے اہل قلم دے نظم تے نثر وچ وجود وچ آئے اکھراں نوں شامل کیتا گیا۔ پراگیاں دا پنجابی جگت نے بڑا سواگت کیتا۔ عبد الجبار اثر آپوں چنگا شاعر اے۔ اوس دے قلم وچوں تخلیق ہوئے شعر، نظماں، غزلاں تے گیت جیہڑے ”لہراں“۔ ”لکھاری“۔ ورو بے تے پنجابی اخبار خبراں وچ وی چھپدے رہے نیں۔ ”اوکھے پنڈھ حیاتی دے“ دے ناں نال چھپ رہے نیں۔ میں ایس لکھت نوں جی آئیاں نوں آکھنا آں۔ اللہ تعالیٰ عبد الجبار اثر دے قلم وچ ہور زور تے اثر پائے تے ایہہ پنجابی زبان تے ادب دی خدمت اپنے ادبی باپ وانگوں کردار ہے۔

دعا گو!

ڈاکٹر شہباز ملک

سابق چیئر مین (شعبہ پنجابی) پنجاب یونیورسٹی لاہور

بھترے عبد الجبار اثر نوں شابش

میں جدوں 1980ء دے لگ پگ پہلی واری حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری نوں ملیا تاں مینوں انج جاپیا کہ ایہہ شاعر اں ادیباں دا قدر دان بندہ روحانی رنگ وچ وی رنگیا ہویا اے۔ 2009ء تیکر ساڈے ملن ملان وچ رتی بھر فرق نہ آیا۔ سگوں سانوں ہر واری نویں چا، نویاں سدھراں وچ واہدھا معلوم ہویا۔ عبد الجبار اثر میرے ویر اثر دا پلٹھی دا پتر اے۔ گھر وچوں علم ادب دی گڑتی پائی۔ ہن تیکر ایہدیاں غزلاں نظماں تے گیت ملک دے اُچے سچے رسالیاں تے اخباراں وچ چھپدے آئے نیں۔ اپنے والد نال رل کے ہر مہینے مشاعرے کرواتا، آئے گئے شاعر اں ادیباں نال مٹھیاں مٹھیاں گلاں کر کے مشاہدے تے تجربے حاصل کر کے عمل کرنا عبد الجبار اثر دی عادت تے سعادت اے۔ ہن ایہدی کتاب ”اوکھے پنڈھ جیاتی دے“ چھاپے چڑھی اے۔ میں اپنے بھترے نوں شابش کہنا واں۔

دعا گو

تنویر اکمل قادری

فلم نغمہ نگار، فلم مصنف، فلم ساز، فلم اتھراجٹ، دیس ملنگی دا، شیر دل

بانی ”بزم حزیں قادری“ شا کر روڈ نیومن آباد لاہور

فون: 0334-9872977

غلام عباس شاد مصری

لہور توں لہندے پاسے راوی دریا دے کنڈھے حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری دے گھر 1976ء وچ غلام عباس شاد مصری نے جنم پایا۔ اپنے پنڈ دی تعلیم گاہ گورنمنٹ پرائمری سکول فیض پور خورد وچوں اپنے پرائمری ٹیکر تعلیم پائی۔ فیر گورنمنٹ پائیلٹ سیکنڈری ہائی سکول شرق پور شریف وچوں میٹرک کیتا۔ چوی میلاں دی مسافت طے کر کے پڑھن والے ایس آہری تے محنتی طالب علم نوں بچپن وچ ای اپنے والد ولوں ادبی گڑتی ملی۔ اخباراں رسالیاں وچ ایہدیاں تحریراں چھپدیاں رہیاں۔ میٹرک دی تعلیم تو بعد اثر صاحب نے اپنے ایس پتر نوں طباعت دافن سکھایا کہ اثر ثابری نوں کتاباں چھپوان دی سہولت ہو جاوے۔ غلام عباس نے اپنے والد بزرگوار دے علمی ادبی کماں وچ بڑا حصہ پایا۔ ماہانہ مشاعرے، جگراتے تے ہیر خوانی دیاں محفلاں وچ آئے ہوئے مہماناں، ہیر خواناں تے گلوکاراں نوں چاء پانی پلاندار ہیا۔

تے اج تائیں اپنے جیہڑے نثری مضمون تے نظماں، غزلاں اخباراں رسالیاں دے لئی لکھیاں اوہناں وچوں کجھ ورقے لے کے ایس کتاب داروپ ودھایا اے۔ غلام عباس دا پہلاں تخلص بسکلی سی۔ بسکلی دے معنی عجیب نیں نیم جان تے ترفن والا۔ ایہہ اکثر روگی رہیا۔ اک روز قاری بشیر احمد شاد صاحب ایہد اپتہ لین لئی

آئے تاں اثر صاحب نال رل کے غلام عباس دا تخلص شاد مصری کردتا۔ شاد دے معنی بڑے نرالے نیں خوش خوش تے صحت مند۔ ایج ایہہ ہن تیکر تندرست تے تو انا ہو گیا ایے۔

غلام عباس شاد مصری دی شادی ایہدی پھچی زاد گلناز نجمہ نال ہوئی۔ ایہہ گروی بڑی ذہین تے سگھڑاے۔ اللہ پاک نے ایہناں نوں اک فرزند اولیس عطا کیتا سی۔ پراوہ کمسنی وچ رحلت کر گیا۔ فیر پٹھ اتے اکو تارنج بیٹیاں سدرہ عباس، صاعقہ عباس، سائرہ عباس، سعدیہ عباس تے فائزہ عباس پیدا ہوئیاں۔ ایہناں دھیاں توں بعد اللہ پاک نے اک ہور فرزند عطا کیتا۔ جیہدا ناں شہریار عباس اے۔ غلام عباس طباعت دے کم دے نال نال چھٹی والے دن فارغ ویلے اپنے بھراواں نال رل کے دیوار نویسی، بینر نویسی تے آرٹسٹی کر کے اپنے ٹبردی کفالت کر رہیا اے۔

الراقمہ

حمیدہ ناصرہ نقوی

محلہ خاکی شاہ موڑ کھنڈا تحصیل و ضلع ننکانہ صاحب

20 رمضان المبارک 2009ء

اوکھیاں راہواں

میں دو واری سندھوں پنجاب آیا۔ تاں اثر قبیلے نے مینوں اکھاں اتے بٹھایا۔ ویلا قربان کیتا۔ تے میرے پنجاب دے سفر اتے دو واراں دو کتا بچے وی چھپوائے۔ میں گلڑدی بانگ ویلے اثر صاحب نال آؤن جان دا پروگرام بناندا۔ فیر لنگوٹ کس کے دا تا دی نگری لاہور وچ ادیباں شاعران نوں ملاندا رہندے۔ خیر خریتاں پچھدے دسدے ادھی رات نوں فیض پور خور وچ آجاندا۔ اتھے عبدالجبار اثر، غلام عباس شاد مصری، عبید اللہ عربی تے سردار محمد عبداللہ سانوں اڈیک رہے ہندے۔ ایہناں نال گفت و شنید ہندی۔ تاں سارے دن وی تھکاوٹ اتے نیندر حاوی ہو جاندی۔ زادر او میں غلام عباس شاد مصری کول امتیاز فیاض پریس چوک اردو بازار لاہور وچ رکھ آؤندا۔ ایہہ اثر قبیلہ اوہ لجاں شرماں والا قبیلہ اے۔ ایہدے اتے جتاں لکھیا جاوے، ایہناں دیاں خوبیاں نہیں مکدیاں۔ اج غلام عباس شاد مصری وی کتاب ”اوکھیاں راہواں“ چھپ رہی اے۔ ایہدے وچ نثر وی اے تے نظم وی۔ غزلاں وی تے گیت وی۔ ایہدے وچ عزماں بھریاں گلاں ہن۔ کہ جدوں اک ہمتاں والا بندہ اوکھیاں راہواں اتے سفر کردا اے تاں اوہ اوکھیاں نہیں رہندیاں۔ سگون سفر سوکھیاں نال ہو جاند اے۔

میں امید رکھدا ہاں کہ ایہہ ادبی گھرانہ انج ای پنجابی زبان تے پنجابی ادب دی خدمت تے بڑھوتری لئی دن رات لگا رہوے گا۔ تے ایس قبیلے دیاں ادبی علمی خدمتاں دیاں خبراں سندھ، بلوچستان پنجاب تے سرحد توں اگے دوجے مکاں وچ اڈ کے اپڑن گھیاں۔ ایس اثر ثابری نے شاعری دے بہانے سانوں سلیقہ، دلنوازی تے مہمان نوازی دے کچھ وی دے نیں۔ میں اپنے بھترے غلام عباس شاد مصری نوں کتاب چھپن اتے مبارکباد کہندا ہاں۔

چوہدری محمد خالد

بانی اثر انصاری اکیڈمی گوٹھ وڈی دو برجی تحصیل کوٹ غلام محمد ضلع میر پور خاص سندھ

عبید اللہ عربی

عبید اللہ عربی نے لہوروں لہندے پاسے راوی دریا دے کنڈھے حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری دے گھر 1980ء وچ جنم پایا۔ ہوش سنبھالی تاں پنڈوی سرکاری درسگاہ گورنمنٹ پرائمری سکول فیض پور خورد وچوں پنجویں تیکر پڑھیا۔ فیر گورنمنٹ پائیلٹ سیکنڈری ہائی سکول شرقپور شریف وچوں میٹرک کیتا۔ تے فیر چنا گلاس فیکٹری شیخوپورہ روڈ کوٹ عبدالمالک وچ ملازم ہو گیا۔ پر ایہہ نوکری ایس آزاد منٹس بندے نوں راس نہ آئی۔ تاں اپنے والد دافن آرٹسٹی، دیوار نویسی، بینر نویسی تے کتابت کرن لگ پیا۔

عبید اللہ عربی دی شادی ایہدی چاچے زاد درخسانہ نال ہوئی۔ ایہہ سوانی بڑی دانال تے پردہ نشین اے۔ اللہ پاک نے عبید اللہ عربی نوں دھیاں پتراں نال نکی عمرے ای نواز دتا۔ اک حبیب تے اک بیٹی آمنہ نکی عمرے رحلت کر گئے۔ ہن اللہ پاک نے ہمدے کھیڈ دے دو کا کے منیب تے حسیب تے اک بیٹی عندلیب عطا فرمائے۔ جیہڑے ایہدے ویہڑے دی زینت نیں۔ دو جے پتراں وانگوں عبید اللہ عربی دی شادی اتے وی ویسے دی دعوت دا اک بھر پور پروگرام اثر صاحب نے رکھیا۔ ایہدے وچ گلوکار ٹیڈی گھمیار، گلوکار شیر محمد لوہار تے عنایت حسین بھٹی نے وی شرکت کیتی۔

ڈاکٹر شہباز ملک صاحب اک عظیم المرتبت مورخ، استاد، تنقید نگار تے محقق

انسان ہیں۔ اینہاں نے جتھے عبد الجبار اثر تے غلام عباس شاد مصری دی برات وچ جانجی بن کے اثر صاحب دامان تران ودھایا، او تھے عبید اللہ عربی دی حج نال وی رلت کیتی تے اپنے قیمتی ویلے وچوں اک اک دن کڈھ کے اپنی کار تے لاڑے نوں بٹھا کے لیجاندے رہے۔ پر ایہہ تاں اینہاں دی عالی ظرفی، مردّت، شفقت تے پیار محبت دا ثبوت اے، ورنہ ایہناں سکالراں کول تے لکھن پڑھن توں اڈاک لمحہ دی ویہلا نہیں ہندا۔

عبید اللہ عربی نوں اپنی کار وچ لے کے گئے تے ایہدی دوہٹی نوں ڈھی گھر دیاں دیجاں لنگھا کے گئے۔ تے سارے بچیاں دے نکاح نامیاں اتے ڈاکٹر شہباز ملک دے دستخط اج وی چمکاں مار رہے نیں۔

عبید اللہ عربی نے حالات حاضرہ تے دو بے موضوعاں اتے جو کچھ شاعری کیتی تے مضمون لکھے اوہ اخباراں تے رسالیاں دی زینت بن دے رہے۔ اوہناں ساریاں نگارشاتاں دے ڈھیر وچوں کچھ ورقے لے کے ایس کتاب وچ شامل کیتے گئے نیں۔ اللہ پاک ایہدی شاعری نوں شہرت دوام عطا کرے۔

آمین ثم آمین

رانا محمد رفیق کالیہ والے

سر ویاناٹاری فیروز پور روڈ لاہور

علمی ادبی ادارے ”ادب سمندر“ تے کتاب لڑی ”ادب سمندر“ دے بانی۔

سوچاں دی تصویر

عبید اللہ عربی دی کتاب دا قلمی مسودہ تکیا۔ ایہدے وچ ”سوچاں دی تصویر“ دے روپ وچ غزلاں نظماں تے گیت پڑھن نوں ملے۔ میرا سلسلہ حیات محکمہ تعلیم نال جڑیا رہیا اے۔ کدی ای، اودی کرسی اتے تے کدے ہیڈ ماسٹر دی سیٹ اُتے۔ ریٹائرمنٹ توں بعد مینوں اک دلو لے نے مجبور کر دتا کہ علم دا چانن وٹنڈا رہو اں۔ تاں میں اپنی اکھاں دی ٹھنڈھی سفینہ دے ناں اتے سفینہ اقرء ماڈل سکول دا اجرا کر دتا۔ تے عبید اللہ عربی دا مشن وی ایہو ای اے۔ شعری روپ وچ علم دے موتی وٹنڈے رہنا۔ آل انصاری دی بین الصوبائی سالانہ میننگ وچ مینوں وی فیض پور خورد جان دا موقعہ ملیا۔ تے کدی سعودی عرب مکہ معظمہ توں آئے پرو بنیاں نال فیض پور خورد وچ آثر جیہے درویش دے گھر جان دا ویلا ملیا۔ ایس گھر وچ اک الفت پیار تے مہر، محبت دیاں مہکاں اٹھدیاں محسوس ہوئیاں۔ اک درویشانہ انداز اے۔ اسلاف دی سنت اتے چل رہے نین۔ پیسے نال پیار نہیں۔ ادب نال پیار اے۔ فانی دنیا دی چند روز دی حیاتی نوں گزارن لئی نہ تے کوئی ویل کردے نیں۔ تے نہ ای کوئی کھوٹ ملاوٹ۔ بچے پینٹری، کتابت، مصوری تے آرٹسٹی دے فن نال مالا مال نیں۔ سارا دن محنت مزدوری کیتی۔ ویہلے ٹائم شعری ٹھکر پورا کر لیا۔ عبید اللہ عربی دی کتاب اک چنگیاں سوچاں دی فوٹو اے۔ ایہدے وچ نثر وی اے تے نظم وی۔ چوٹھ صفحیاں دی ایہہ کتاب سفید کاغذ، چنگے ڈھنگ دی کمپوزنگ، چنگی چھپوائی تے چارنگے ٹائٹل نال ہنگاری گئی اے۔ میں اندازہ کیتا اے کہ جدوں عبید اللہ عربی دا کلام کسے سچے گلوکار نے ترنم نال گایا تاں عبید اللہ عربی دیاں سوچاں دیاں دھماں پے جان کنیاں۔

الراقم: حاجی محمد منظور احمد انصاری۔ بانی سفینہ اقرء ماڈل سکول

نارنگ منڈی ضلع شیخوپورہ۔ بالمقابل ریلوے اسٹیشن۔ 22۔ اکتوبر 2009ء۔

عابدہ اثر بی اے

عبدالجبار اثر تے محمد جابر انصاری مرحوم دی نکلی بھین عابدہ اثر نے 1974ء وچ حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری دے گھر فیض پور خورد (اثر منزل) وچ ولادت پائی، تے اپنے پیکے گھر دے ادبی ماحول وچ ادبی رنگ وچ رنگی گئی۔ مڈھلی تعلیم اپنے پنڈ فیض پور خورد دے گورنمنٹ گرلز ہائی سکول وچوں میٹرک تیکر پائی۔ بچپن وچ ای نکلیاں نکلیاں کہانیاں تے نظماں لکھن لگ پیاں۔ جیہڑیاں ملک دے نامور اخباراں، رسالیاں وچ چھپدیاں رہیاں۔ میٹرک دی پڑھائی لئی چوی کوہ آؤن جان دی مسافت طے کر کے گرمی سردی جھکھڑ ہنیریاں تے مینہ بارشان وچ گورنمنٹ ایلمنٹری کالج برائے خواتین شرق پور شریف اپڑدی رہی۔ ایتھوں ایف اے کرن دے بعد پڑھن لکھن دا ذوق ودھدا گیا۔ آپ دے والد بزرگوار نے سکولاں تے مسیحاں وچ لکھائی کر کے اپنی اولاد نوں اعلیٰ تعلیم نال مالا مال کرن دا تہیہ کیجاسی۔ قرآنی تعلیم سارے بچیاں نوں اثر صاحب نے گھر وچوں خود دتی۔ عابدہ اثر نے وی اپنے والد بزرگوار کولوں معنیاں نال قرآن پاک پڑھیا۔ بی اے دی تعلیم گورنمنٹ اپوا کالج برائے خواتین جیل روڈ لاہور توں مکمل کیتی۔ تعلیم دے دوران کالج دے رسالے ”حریم ادب“ دی اعزازی مدیر رہیاں۔

ایہہ عابدہ اثر دی خوش بختی! اے کہ ایہدے سر اتے ایہدے قابل استادوں
 داسا یہ رہیا۔ تے ایہہ استاد شاخ ادب فیض پور خورد دے ماہانہ مشاعریاں وچ اثر
 صاحب دے بلاوے اتے شرکت کردے رہے۔ عابدہ اثر دے میٹرک دی تعلیم دے
 استاد مس رشیدہ عصمت کرنالی، حاجن ثریا بٹ تے حاجن صفدری تے حاجن شہزادی
 بڑیاں ای قابل قدر درجے اتے فائز نیں۔ اپو کالج لاہور دی شعبہ تاریخ دیاں
 لیکچرار مسز صبیحہ گل جاوید نے عابدہ اثر اتے بڑی شفقت کیتی تے ادبی محفلاں وچ فیض
 پور خورد وچ وی تشریف لیا وندیاں رہیاں۔

عابدہ اثر نے جتھے خانہ داری وچ اپنی والدہ رضیہ اثر نال تعاون کیتا۔ او تھے
 اپنے والد بزرگوار تے اپنے بھراواں نال بوہت علمی تعاون کیتا۔ درجناں کتاب
 لڑیاں دی کتابت، پروف ریڈنگ تے ڈاک دی ترسیل دے ویلے پیکنگ، ڈاک
 ٹکٹ چسپاں کرن دی کھیچل گوارا کردیاں رہیاں۔ عابدہ اثر دی ادبی تخلیق حریم
 ادب، ماہانہ لہراں، ماہانہ لکھاری، سالنامہ ”ساہت“ ماہانہ ورو لے، ماہانہ صدائے
 خوشنودہ تے کئی ای ہور رسالیاں وچ چھپدی آرہی اے۔ ایہدے ویر عبد الجبار اثر،
 غلام عباس شاد مصری، عبید اللہ عربی تے سردار محمد عبداللہ تے کئی بھین زیب النساء اثر
 نے تعلیمی مراحل طے کیتے۔ جوانیاں پائیاں تاں عابدہ اثر نے اپنی والدہ رضیہ اثر تے
 والد بزرگوار حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری نال رل کے ویراں نوں ویاہیا۔

اثر صاحب ہر بچے دی شادی اتے سہریاں تے بیٹیاں دی شادی اتے
 رخصتیاں دیاں کتاباں چھپوا کے شادی تے ولیمے والے دن بارائیاں تے مہماناں
 وچ ونڈیاں تے بچیاں دے ویاہواں اتے بڑیاں خوشیاں منائیاں۔ مٹھائیاں

ونڈیاں، مشاعرے کروائے تاں عابدہ اثرنوں ڈھیر ساریاں خوشیاں تگن داموقعہ ملدا رہیا۔ عابدہ اثر نے اپنے ویر عبد الجبار اثر دی کتاب وادی مہران کی سیر دا پنجابی وچ ترجمہ کیتا۔ ایہہ اوہ سفر نامہ اے جیہدے وچ مہر کا چیلوی، لعل محمد پٹھان، محمد خالد چودھری، اقرار حیدر مطرب، ماسٹر اسرار احمد، سید الطاف حسین شاہ عاجز تے عصمت ڈاہری دے بلاوے اتے اثر صاحب نال عبد الجبار اثر وی گیا۔ سندھ دیاں گوٹھاں، چکاں تے شہراں وچ ہون والے ادبی پروگراماں وچ رلت کیتی۔ عابدہ اثر نے اپنے والد دی کہانی قبر جنی جاگہ دا اردو وچ ترجمہ کر کے ہفت اقلیم جیہی معرکہ الاراء کتاب وچ حصہ لیا۔ تے شاخ ادب دیاں ساریاں کتاب لڑیاں وچ معاون رہی۔

عابدہ اثر دی شادی ایہدے چاچے دے پتر افضل نذیر نال ہوئی۔ تاں عابدہ اثر نے اپنے پیکے تے سوہرے گھر دی لاج تے آن بان نوں قائم دائم رکھ دیاں ہوئیاں صبر، شکر، پردے داری، خانہ داری تے اطاعت فرمانبرداری نوں اپنا شعار بنایا۔ ایس کتاب وچ عابدہ اثر بی اے دیاں کجھ نظماں تے نثراں شامل نیں۔ جیہڑیاں اخباراں رسالیاں وچ چھپدیاں رہیاں نیں۔ عابدہ اثر دے کوائف اکادمی ادبیات اسلام آبادی 2006ء دی ڈائریکٹری وچ شامل ہن۔ کالج دے دوران اک بلڈ بینک دی رکن بن کے کئی واری خون دے عطیے دتے۔

عابدہ اثر بی اے اوہ خوش بخت بی بی بی اے جیہدی باجی شکیلہ جمال ”ترنجن“ ریڈیو پاکستان لاہور، مسرت کلانچوی، فخر زمان دی بیگم شائستہ حبیب، فردوس جیلانی (راقم) روبیہ جیلانی مسز صبیحہ گل جاوید، حمیدہ ناصرہ نقوی تے کئی ہور سماجی رفاہی شخصیت خاتوناں نال ماہانہ مشاعرے وچ ملاقات ہندی رہی۔

مشیت ایزدی اگے کسے دازور نہیں۔ عابدہ اثر بی اے تے زیب النساء اثر
اک علمی ادبی گلشن دی اک ٹہنی دے دور نگلے پھل سن۔

2007ء دے آخر وچ جدوں زیب النساء اثر نوں ویاہ کے اثر صاحب حج
لئی گئے۔ تاں زیب النساء اثر نوں خیریں مہریں چھڈ کے گئے۔ حج کرن توں واپسی
دے چھ دن پہلے زیب النساء اثر ایس فانی دنیا نوں چھڈ کے ابدی جہان ول کوچ کر گئی
سی۔ عابدہ اثر اپنی نکی بھین دی ایس موت پاروں نڈھال ہو گئی۔ تے بھین دے ہجر
فراق وچ کئی مضمون لکھے۔ جیہڑے ایہدے بھین نال پیار دی ضمانت نہیں۔

عابدہ اثر دی اپنی کتاب وی چھپ چکی اے تے گھر دے کماں کاجاں توں
فارغ ہو کے ادبی تخلیق نوں اسار دی رہندی اے۔

دعا گو!

فردوس جیلانی لاہور

20 رمضان المبارک 2009ء

بھین زیب النساء اثر جان من!

ساتھوں سانبھیاں نہ جان تیریاں سدھراں تے چاواں
 سدا رہو خلد وچ مان وی ٹھنڈیاں چھاواں
 اسیں سب دنیا وچ رب دی رضاناں اک مقررہ وقت اتے آؤندے
 رہنے آں تے چلانا کر جاندے آں۔ دنیا تے رہ کے ہر بندہ بشر چنگے
 مندے عمل کماندا اے جیہدا خمیازہ اوہنوں اگلے جہان وچ بھگتنا پیندا
 اے۔ چنگے مندے عملاں دنی سزا جزا داتھھے ای پتا لگ جاندا اے۔ رب
 دی لوکائی جدوں گواہی دیندی اے۔ کہ ایہ بندہ کیڈا چنگا سی۔ اوہدیاں
 عاداتاں ورتارا چنگا رہیا اے۔ تاں رب دی رحمتاں دا دریا اچھلاں ماردا اے
 تے مرن والے دی قبر وچ جنت ولوں اک باری کھل جاندی اے۔ قبر حدنگہ
 تیکر کشادہ ہو جاندی اے۔ تے نور دیاں لاناں نال روشن ہو جاندی اے۔
 ہر چیز بن دی اے ٹٹ بھج جاندی اے۔ نویں شے پرانی ہو جاندی اے۔
 وجود والی ہر شے نوں فنا دے لبادے نے اپنی لیٹ وچ لے لینا اے پر نیکی
 تے حق سچ نوں کدی فنا نہیں۔ گلاب دیوی لاہور دانی بی ہسپتال بھاویں اک
 ہندو نے بنایا۔ اوہدا فیض اج تیکر مریض لے رہے نیں۔ لاہور دامیو ہسپتال
 تے گنگا رام دا ہسپتال وی کیتی نیکی دی دس پارہے نیں۔ بھینڈ امرے تے

کہن والے کہندے ہیں۔ جو کرے سو بھرے۔ جیسی کرنی ویسی بھرنی۔
 جیہڑا بیجیا اوہو وڈھیا۔ پر اپنے عمل تے نیکی پاروں چنگا بندہ ایس دنیا
 وچ وی زندہ رہندا اے۔ تے اگلے جہان وی موجاں مان دا اے۔
 راقم (عابدہ اثر) دی نکئی بھین جنہوں میں لاڈاں نال میری جان زیبا کہندی
 ساں۔ جہان دے مالک دی رضا نال نیکیاں کماندی۔ نیک سوچدی تے
 نیکی دا پرچار کردی ساتھوں دور چلی گئی۔ پرویکھن والی اکھ ویکھ سکدی اے
 کہ اوہ ساڈے وچ ساڈے نال اے تے ہسدی کھیڈدی نظر آؤندی
 اے۔ 10 جون ہر سال میری جان زیبا دی سالگرہ دی یاد دواندی رہوے
 گی۔ تے ہر ورہے 16 جنوری دا دیہاڑ ساڈے لئی نہ چاہندے ہوئے وی
 چار اتھرو ہجر وچھوڑے دے کیرن نوں واڈھو اے۔ میری سویٹ بے بی
 ڈول (Sweet Baby Doll) جیہڑی ایس فانی دنیا وچ چار
 دیہاڑے دی زندگی لے کے آئی تے ایہ دیہاڑے بڑے من موہنے انداز
 وچ گزار گئی۔ اوہدی نفاست، اوہدی نزاکت، اوہدی پاکیزگی، اوہدی پردے
 داری، اوہدی سلیقہ شعاری سانوں تڑفاندی رہندی اے۔ اوہدے ہتھاں
 دے کڈھے سوٹ اسان اوہدی یاد وچ ولھیت کے باری وچ سانہہ کے
 رکھے ہیں۔ فجرے شامیں میں چمدی رہنی آں۔ اوہ اپنی نکئی جنی حیاتی بڑے
 سچے ڈھنگ تے من موہنے انداز وچ گزار گئی اے۔ حیاتی دے ہر نمایاں

تے چنگے کچھ وچ اوہنے اپنے آپ نوں سمو کے اپنیاں یاداں نوں بے مثال
 بنا لیا اے کہ اوہدیاں خوبیاں سوچدیاں زندگی مک جائے پراج کجھ سطران
 وچ اوہدی شاعری دے کجھ ڈلھکاں مار دے رنگ دسنے پئے نہیں۔ بس
 میں تے اپنی جان زیبا دے بارے ایہ کہہ سکدی آں کہ میری انبڑی دی
 جائی میری جان انج ای سی جیویں زندگی دی بند پسی وچ اک انمول ہیرا۔
 اوہدا قدرتی سپین انج ای سی جیویں زندگی دی بیابان صحرا وچ اک کھڑیا گل
 لالہ۔ میری بھین انج ای سی جیویں علم ادب دے ویٹھے وچ اک جگمگاندی
 کرن۔ اوہ معصوم چہرے والی گڈی انج ای سی جیویں اک رنگے چمن وچ
 اک ان کھلی مہکاں بھری کلی۔ اوہنے اپنی نکی جتی حیاتی وچ جو نظماں یا نثری
 ادب تخلیق کیتا۔ ابا جی (بابائے پنجابی جناب حاجی فقیر اثر انصاری فیض
 پوری) نے اکٹھیاں کرنے کے اک کتاب دے روپ وچ چھاپ دتیاں نہیں۔
 ایہوزگار شاں ملک دے رسالیاں تے اخباراں وچ وی چھپدیاں رہیاں
 نہیں۔ اللہ پاک میرے بابل دی لاڈلی دھی دی ایس ادبی کاوش نوں رہندی
 دنیا تائیں قائم دائم رکھے۔ عنقریب ای میری بھین دا پنجسورہ چھپ رہیا
 اے۔ ایہ سب کجھ اوہدیاں نشانیاں نہیں۔ تے اوہدیاں یاداں نہیں۔
 جیہڑیاں ساڈے کول نہیں۔

بیٹے سے دی یاد

میںوں جدوں حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری نال پہلی واری حافظ محمد یوسف نے ملوایا۔ تاں میںوں انج جاپیا کہ میرا اک وچھڑیا بھرا میںوں مل گیا اے۔ اخلاق، ہمدردی۔ رواداری، پیار، محبت، اخوت، مہرتے شفقتاں دا ایہہ پیکر میرے لئی، اک اُمید دی کرن بن کے ملیاتے میری خوشی غمی دی سانجھ بن گیا۔ میں کدی کدا میں جدوں کسے ضروری کم لئی اثر دے گھر فون کردا تاں بعض ویسے ایہہ بندہ ٹکھرنہ ملدا۔ ایہہ روزی کماؤن لئی گھروں باہر گیا ہندا۔ ناں اک معصوم جی آواز رسیور اُتے سنی جاندی کہ اباجی گھر نہیں۔ باباجی! کوئی ضروری پیغام دے دیو۔ میں ابے نوں گھراوندیاں ای اڑا دیواں گی۔ ایہہ آواز ساڈی دھی زیب النساء اثر دی سی۔ آج اوہ ساڈی دھی ایس فانی جہان نوں چھڈ کے ابدی جہان وچ جا چکی اے۔ زیب النساء اثر اک علمی ادبی گھردی پروردہ سی۔ تے ایس لئی اوہ علمی ادبی نشانیاں ہمیشہ لئی جان لکیاں دنیا وچ چھڈ گئی اے۔ پنج سورہ دیاں سورتاں، سورۃ ملک، سورۃ منزل، سورۃ مدثر، سورۃ اخلاص تے سورۃ ناس دا پنجابی ترجمہ تے پنجابی منظوم تفسیر اوہدی آخرت دی نجات دا سبب اے تے صدقہ جاریہ اے۔

دعا گو: حکیم محمد لطیف (مالک ”سبیل صحت دواخانہ“) وچیف ایڈیٹر ”فکرِ آخرت“

کارت شہاب الدین شاہدرہ موڑ جی ٹی روڈ لاہور

ہجر دے لنو

زیب النساء اثر ساڈے ویرا اثر صاحب دی ای دمی نہیں سی اوہ ساڈی دمی وی سی۔
 ایہہ دمی نے خوں آخری وار او دوں ملی جدوں میں اپنی نونہہ، نسبتی بھراتے پوترے پوتری نال فیض پور
 خورد آیا۔ دوپہر دا ویلا سی، اثر صاحب نے آکھیا۔ بھاجی لئی تازہ روٹیاں پکاؤ۔ تاں دمی زیب
 النساء اثر نے ساڈے لئی تھوڑے ویلے وچ روٹی نگر دا بندوبست کردتا۔ کھیرا، ٹماٹر، ہری مرچ،
 پودینہ، دھنیا تے گنڈھا چیر کے سلاد بنا دتا۔ ماں ساریاں جنیاں رل کے روٹی کھاہدی۔ اوس توں
 بعد ایس دمی دی شادی وچ آیا۔ خیر ایہدی اچانک موت وی خبر نے مینوں رلا دتا۔ اثر دے
 دھیاں پتریں نوں لکھن دا بڑا شوق اے۔ ویہلے ویلے وچ نظم، غزل، رباعی، دوہڑے تے نثری
 شہ پارے ٹانکدے رہندے نیں۔ حرف حرف جڑ کے سطران داروپ دھا رلپندے نیں۔ سطران
 صفحے تے صفحے کتاب بن جان دے نیں۔

ساڈی دمی نے وی اپنی سکول دی تعلیم دے نال نال اپنی ادبی ڈائری وچ ون سوتیاں
 تحریراں سمویاں نیں۔ پنج سورہ تے سی حرفی ایہدے اوہ انمول ادبی خزانے نیں جیہدے پنجابی
 ادب دے مان تران نوں ودھاندے رہن گے۔ اج میری دمی دی کتاب ”ہجر دے لنو“ جتھے
 مرحومہ دی علمی ادبی سوجھ بوجھ دی دس پاندے نیں۔ اوتھے اوہدے جوانی وچ چلانا کرن دا غم
 دے کے ”ہجر دے لنو“ لاندے رہن گے۔ اللہ پاک اپنے محبوب علیہ السلام دے صدقے وچ ساڈی
 دمی نوں ابدی جہان وچ راحت سکھ تے جنت دیاں ٹھنڈیاں چھاواں عطا کرے۔ آمین

حاتی غلام رسول انصاری

انمول جیولرز چھتہ بازار نارنگ منڈی ضلع شیخوپورہ۔

میری بھین کہ سہیلی

میں جدوں وی کالج دی پڑھائی دے دوران اپنے امی ابو دے نال کدی پنڈ دی معطر فضا تے اُلفت بھرے ثقافت دی جھلک دیکھن لئی فیض پور خورد وچ آؤندی تاں اتھے اپنے اُستاد حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری دی بھولی بھالی تے معصوم نکی دھی مینوں جی آیاں نوں کہندی سی۔ مینوں ڈرائنگ تے خوشخطی سکھن دا بڑا شوق سی میں اپنے اُستاد اثر صاحب کولوں اوہناں دے لاگے بہہ کے ایہہ فنون حاصل کردی تاں ایہہ میری نکی بھین زیب النساء اثر میرے لئی چاء پانی دا بندوبست کردیندی اپنے نعتیہ شعروی سناندی تے سانوں عزت آبرو نال وداع کردی۔ اج اوہ ساڈے درمیان موجود نہیں۔ پراوہد انیک ورتارا تے علمی ادبی اسلامی کم سانوں اوہدی اچی سہین دی سوہ پاندا اے۔ کہ اوہ نکی عمروچ ای کیڈے چہ بچے تے پاکیزہ خیالاں دی مالک سی تے اوہدا علمی ادبی کم اج لائبریریاں تے مسیحاں منبراں دی زینت اے۔ اللہ پاک میری بھین (سہیلی) دی گورنوں منور رکھے۔ روزِ آخرت نوں سرور کائنات ﷺ دے ہتھوں کوثر تے تسنیم دے پھلکدے جام پینے نصیب کرے۔ تے جنت وچ حضرت سیدہ فاطمہ الزہرا رضی اللہ عنہا دی قربت نصیب کرے۔ آمین

عظیمی کنول (ایم اے اسلامیات)

نزدو کٹور یہ گرلز ہائی سکول، میدان بھائیاں اندرون بھائی گیٹ لاہور

برخوردار مرحومہ زیب النساء اثر

حاجی فقیر حاجی اثر انصاری فیض پوری اج جدوں مس قادری صاحبہ نال میرے کول شرق پور شریف آئے تاں اپنی مرحومہ دھی زیب النساء اثر دی شاعری دی کتاب تے پنجسورہ لئی چند سطران لکھن لئی آکھیا۔

ساڈی دھی زیب النساء اثر ایس فانی جہان وچ اک روشنی دی کرن وانگوں آئی تے ویہہ اکی سال تیکر چمک دکھا کے ٹر گئی۔ اوہدے دیر عبدالجبار اثر محمد جابر مرحوم غلام عباس شاد مصری تے بھین عابدہ اثر بی اے نے لیہوں وارو واری چکھیا اے لاڈاں پیاراں نال کھڈایا۔ ایہ دھی نزاکت، نفاست، سادگی تے قدرتی سہین دے سانچے وچ اک موم دی گڈی سی۔ جیہڑی زمانے دے حادثات افراتفری تے نفسو نفسی نوں تک کے پنکھر دی رہی۔ ایہ اپنے پنڈ فیض پور خورد دے گورنمنٹ گرلز ہائی سکول وچوں دس جماعتاں پڑھ کے اپنے والد اثر انصاری صاحب دے علمی ادبی رنگ وچ رنگی گئی۔ 17 جون 1976ء نوں جنم پان والی ایس دھی نے اثر باپو دے ویہڑے نوں جگمگاتا پر ایس دنیا فانی دی چکا چوندا اوس پاکیزہ روح نوں راس نہ آئی۔ تے 16 جنوری 2008ء نوں ابدی جہان ول اڈاری مار گئی۔ اج اوہدے مایاں کول اوہدے ہاسے اوہدے مضمون تے اوہدی شاعری اوہدیاں اوہ نشانیاں نیں جہاں نوں تک کے اوہ اتھر و وگانڈے رہندے نیں۔ مرحومہ دیاں نکلیاں نکلیاں نظماں، نثری شاہ پارے ویلے دے مشہور رسالیاں تے اخباراں وچ چھپدے رہے۔ پنجسورہ دا پنجابی زبان وچ ترجمہ تے آئیاں دی منظوم تفسیر (دنیا تے آکے تے اکی ہائی سال دی حیاتی دی جھلک دکھا کے ابدی جہان ول پرت جان والی اساڈی ایس مرحومہ

مغفورہ دھی لئی آخرت دی سامان بن گئی اے۔ ایہ پنجسورہ رہندی دنیا تیکر زیب النساء
 اثر دی علمی ادبی تے دینی جانکاری دی دس پاندار ہوے گا۔ اللہ پاک اپنے محبوب
 ﷺ دے صدقے ساڈی ایس دھی نوں جنت فردوس وچ سیدہ فاطمہ الزہریٰ سلام
 اللہ علیہ دی قربت وچ اچا مقام دیوے۔ تے اوہدیاں لکھیاں تحریراں نوں قبول
 فرماوے۔ انشاء اللہ ساڈی دھی زیب النساء اثر دیاں تحریراں اوہدے ناں نوں زندہ
 رکھن گیاں۔ ڈاکٹر شاہین کرامت علی لیکچرار پنجابی گورنمنٹ کالج برائے خواتین سمن
 آباد لاہور دے دے پی ایچ ڈی دے مقالے وچ زیب النساء اثر دا تعارف تے
 اوہدی شاعری ونگی ایس گل دانٹارا کردی اے کہ زیب النساء اثر اک پیدائشی ادیبہ تے
 شاعرہ سی تے اوہ سپین بھری نورانی کلی سی۔ جیہڑی پوری طرح کز کے علم ادب دے
 گلشن نوں نہ مہکا سکی تے ادبی جہان ول اڈاری مار کے ایس فانی جہان توں چند چھڑا
 گئی اے۔

الراقم: ابوالمغیث میاں نور محمد نصرت نوشاہی

ایم اے ایم او ایل گولڈ میڈلسٹ

نوشاہی منزل شرق پور شریف

25 جولائی 2009ء

زیب النساء اثر

اصل ناں:- زیب النساء

قلمی ناں:- زیب النساء اثر

ولدیت:- محمد بوٹا انصاری المعروف حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری۔

والدہ دانناں:- رضیہ بیگم

پیشہ:- خانہ داری، کتاباں و مطالعہ، نکلیاں کڑیاں منڈیاں نوں مفت ٹیوشن پڑھائی۔

تاریخ پیدائش:- ۱۹۷۶ء

مقام پیدائش:- اثر منزل محلہ جابر پورہ فیض پورہ خورد ضلع شیخوپورہ

(ایہ پنڈلاہوردے لہندے پاسے راوی دریا دے کنڈھے آباد اے)

تعلیم:- میٹرک تیکر گورنمنٹ ہائی سکول فیض پور خورد وچوں

ادبی رجھاں:-

اپنے والد فقیر اثر انصاری فیض پوری تے وڈی بھین عابدہ اثر بی اے تے

بھراواں عبد الجبار اثر، غلام عباس شاد مصری، عبید اللہ عربی، سردار محمد عبد اللہ نال رل کے

کنیاں کتاب لڑیاں تتلی، قوس و قزح، سد، شاخ ادب، جگنی، پتن، پنچند تے چاننی نوں

مرتب کردیاں رہیاں۔

نشر و اشاعت:

ملک دے نامور اخبار تے رسالے لہراں، وروئے، لکھاری، مٹی، روئل تے

ساہت وچ چھپدیاں رہیاں۔ والد دی تصنیف و تالیف وچ معاونت کردی آئی۔

اخباراں رسالیاں وچ معلوماتی تے اسلامی کہانیاں لکھ کے چھواندی رہی اے۔ سکول

دی تعلیم دے دوران مضمون نے نظماں لکھدیاں شروع کیتیاں۔
 خصوصی علمی ادبی خدمت:-

اپنے وڈے بھرا عبد الجبار اثر نال مل کے ”وادیء مہراں دی سیر“ لکھ کے
 چھپوائی۔ جیہدا ترجمہ سجاد حید پرویز مظفر گڑھ نے سرائیکی وچ کر کے چھپوایا۔
 شابشاں تے اعزاز:

کئی علمی ادبی پروگراماں وچ نامور اداریاں وچوں علمی ادبی خدمات اتے سند
 تے میڈل ملے نیں۔ مرحوم پروفیسر دلدار پرویز بھٹی نے جدوں ایہناں دے والد فقیر
 اثر انصاری فیض پوری دی کتاب حاتم طائی دا تعارف ”میلا“ پروگرام وچ پاکستان
 ٹیلیوژن لاہورتوں کروایا تاں اپنے بھرا عبد الجبار اثر تے بھین عابدہ اثر بی اے دے
 نال ایہ وی پروگرام وچ شامل ہوئی۔

موجودہ پتا:- اثر منزل اثر سٹریٹ محلہ جابر پورہ فیض پور خورد
 نزد لاہور۔ شرقپور روڈ، ضلع شیخوپورہ

فون:- ۰۳۲/۷۹۱۰۹۱۹

موبائل:- ۰۳۲۱/۴۷۵۶۷۶۵

وفات:- ۱۶ جنوری ۲۰۰۸ء

مدفن:- قبرستان بابا پیرولی فیض پور خورد

نمونہ کلام - بہت چھیتی شاعری دی کتاب تے پنجسورہ چھپ رہیا اے۔

تعارف کنندہ: اقرار حیدر مطرب، سانگھڑ سندھ

سردار محمد عبداللہ

سردار محمد عبداللہ حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری دی حیاتی دے گلشن اداسب توں چھیکڑ لاتے لاڈاں والا رنگلا بھل اے۔ لیہوں سارے بھیناں تے بھراواں دی شفقت تے لاڈ پیار ملیا۔ ایہنے فیض پور خوردوچ 1984ء نوں ولادت پائی۔ ڈھلی تعلیم پنجویں تیکر گورنمنٹ پرائمری سکول فیض پور خوردوچوں لئی۔ فیر گورنمنٹ ہائی سکول برج اٹاری وچوں میٹرک کیتا۔ تے فیر دوکیشنل کالج برج اٹاری (نورے والا روڈ) وچوں کمپیوٹر دا کورس کر کے ملت ٹریکٹر فیکٹری شیخوپورہ روڈ بیگم کوٹ وچ نوکری کر لئی۔ سردار محمد عبداللہ نے وی اپنے بھیناں بھراواں وانگوں اپنے گھر دے ادبی ماحول دارنگ قبولیا۔ بچپن توں ای نظماں غزلاں تے مضمون لکھن لگ پیا۔ جیہڑے اخباراں، رسالیاں دی زینت بن دے رہے۔ ایس کتاب نوں اسارن لئی او سے ادبی بھنڈار وچوں کجھ ورتے لے گئے نیں۔

سردار محمد عبداللہ دی شادی موضع نون نزد راوی ریان مرید کے دے چوہدری غلام حیدر سرپرست اعلیٰ ”انصاری تنظیم“ موضع نون دی صاحبزادی رباب نال ہوئی۔ جیہڑی بوہت ای عاقل، دانائے سیانی اے۔ اوہنے اپنے گھر دے ماحول نوں ہور پاکیزہ بنا دتا اے۔ سردار محمد عبداللہ نون بوہت اچے سچے ادیبان نال ملن دا

موقعہ منیا۔ جویں عبدالعزیز چشتی (اثر صاحب دے رضاعی بھرا) امام الکا تبین حاجی ایم اے آزاد کھوکھر، حاجی صالح محمد ملوک، ریڈیو پاکستان لاہور دے پنجابی دربار دے میزبان طالب چشتی، ہیردی حقیقت دامصنف ڈاکٹر طالب بخاری، گوٹھ وڈی دو برجی سندھ دے چوہدری محمد خالد، اثر صاحب دے منہ بولے ویر محمد حنیف المعروف مہر کاچیلوی میر پور خاص سندھ، (ایہناں دے عشق اتے حشمت شاہ تے اثر صاحب نے گلزار تے حنیف کتاب لکھی) مصوٰر سندھ، تھر پار کر میوزیم میر پور خاص دے ڈائریکٹر لعل محمد پٹھان، شاعر چشت اکرم فریدی، عبدالحمید سفری، عبدالجبار اثر اکیڈمی ترندہ سوائے خاں نزد رحیم یار خان دے استاد اصغر علی کوثر المشہور سپاں والے۔ سانگھڑ سندھ دے اقرار حیدر مطرب، ماسٹر اسرار احمد، عقیل شاقی، چاچا یوسف، خادم دسائی پوری، صدیق تاثیر، یسین الفت، حکیم عبداللطیف، سبیل صحت دو خانہ کوٹ شہاب الدین شاہدرہ لاہور، اقبال زخمی، علامہ محمد انور قمر شر قپوری، علامہ فضل حق خان گلشن شر قپوری، ڈاکٹر حبیب اللہ نثار غازی پوری، عجائب گھر دے ڈائریکٹر ڈاکٹر انجم رحمانی، پنجاب یونیورسٹی لاہور دے پنجابی دے شعبے دے سابقہ چیئر مین ڈاکٹر شہباز ملک تے موجودہ چیئر مین ڈاکٹر عصمت اللہ زاہد، اکبر مدنی تے ہوران گنت شخصیات دے نال پٹھن داموقعہ پایا۔

سردار محمد عبداللہ نے اپنے والد بزرگوار دے ملن آئے مہماناں نوں عزت تکریم نال بٹھایا تے کدی اثر صاحب دی گھروں باہر غیر حاضری نوں محسوس نہ ہون دتا۔ عبداللہ نوں سیر سپاٹے دا بڑا شوق اے۔ اکثر اپنی بیگم رباب نال موٹر سائیکل اتے کدی داتا دربار، کدی چڑیا گھر، کدی جلو پارک دی سیر لئی جاندار ہندا اے۔

جدوں حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری حج لئی گئے تاں سردار محمد عبداللہ وی اپنے والدوں و داعیہ کرن لئی حاجی کیمپ لاہور اپڑیا۔ پر حج کر کے پرتن وچ ہجے چھ روز سن کہ اثر صاحب دی دھی زیب النساء اثر رحلت پا گئی۔ ایہنوں ویاہی نوں ہجے دو مہینے وی نہیں سن ہوئے۔ اثر صاحب نوں لاڈلی دھی دی بے وقت موت واپتہ نہ دتا گیا کہ ایہہ بندہ ملک عرب وچ دھی دے ہجروچ روندار ہوئے گا۔

سردار محمد عبداللہ جدوں لاہور دے ہوائی اڈے اتے والدوں لین گھیا تاں اپنی وڈی بھین زیب النساء دی فوتیگی دی اطلاع سچے سچے تے ایس انداز وچ دتی کہ والد دے دل اتے بوہتا اثر نہ پے جاوے۔ پر فیروی سردار محمد عبداللہ دیاں سسکیاں تے اتھراواں نے اثر صاحب نوں فکروچ پادتا۔ سردار محمد عبداللہ نے اپنی وڈی بھین زیب النساء اثر دی آخری آرامگاہ پختہ بنوا کے سل لوائی اے۔ تے ایہدے سالانہ ختم لئی بڑی نس بھیج کر دالے۔

بیٹے سے دی یاد

میں آج وی بیٹے سے نوں یاد کردا ہاں۔ تاں میرے من نوں اک تازگی، طبع وچ شگفتگی، روح نوں سرشاری تے قلب نوں شانتی ملدی اے۔ حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری دے سندھ دے شاگرد اثر صاحب نوں تھاں تھاں آؤن دی دعوت دے رہے سن۔ نواب شاہ شہر وچ مرحومہ عصمت ڈاہری صاحبہ نے اثر صاحب دی حیاتی تے قصہ گوئی اتے سندھی زبان وچ لکھی کتاب دی شاندار رونمائی کروائی۔ ایہدے وچ پروفیسر ڈاکٹر گل حسن لغاری، مہر کاچیلوی، اقرار حیدر مطرب، سید الطاف حسین شاہ عاجز، لعل محمد پٹھان نے وی رلت کیتی۔ ایس رونق وچ سردار عبداللہ تے عبدالبجبار اثر نے وی اپنے والد بزرگوار حضرت اثر انصاری فیض پوری نال رونق نوں ودھایا۔ مینوں بڑا چاہیا اے کہ اثر صاحب میرے وی پروہنے بنن۔ جدوں اثر صاحب سندھ دے چاہواناں تے مہاں دیاں محفلاں بھگتا چکے۔ تاں نواب شاہ، بنگلہ گجری (برلب حمزہ او نہر) سماگھڑ (المنصورہ، محمد بن قاسم دے فوجیاں دی چھاؤنی) میر پور خاص، عمرکوٹ، ضلع تھرتے پار کردی سیریاحت کر کے گوٹھ وڈی دو برجی توں میرے غریب خانے اُتے آگئے۔ میں اثر صاحب نوں لین واسطے گوٹھ وڈی دو برجی اپڑیا۔ تاں اثر صاحب دے نال چوہدری محمد خالد وی میرے کول آئے۔ بلوی شاہ عبدالکریم دے لاگے میرے والد بزرگوار دے نال دی گوٹھ چوہدری لعل گل وچ ادیاں شاعراں دامیلہ لکیا۔ اتھے ای اثر انصاری اکیڈمی قائم اے۔ میں اوبد ابانی آں۔ اوس مذاقات توں بعد اج تیکر اساڈیاں محسباں وچ واہدائی واہد ابندا آرہیا اے۔ میرے استاد اثر صاحب نے اساڈی ہر نئی خوشی وچ رلت رکھی اے۔ اوسے گھر دے گلشن دے دو ٹہکدے، مہکدے پھل عبدالبجبار اثر تے سردار محمد عبداللہ نے ساڈی گوٹھ وچ مہک کھاری سی۔ آج سردار محمد عبداللہ دی کتاب ”چن دی چاننی“ چھپ کے بازار وچ آرہی اے، میں جی آئیاں آکھدا ہاں۔

انکساری دا پتلا: چوہدری عظمت علی آرزو گل بانی وچیرمین اثر انصاری اکیڈمی گوٹھ چوہدری لال گل۔ نزد بلوی شاہ عبدالکریم ضلع حیدرآباد سندھ۔

اک نوجوان ادیب شاعر دی اچی سچی سوچاں دی علمی ادبی تخلیق

سوچاں دی تصویر

نتیجہ فکر: عبید اللہ عربی

ناشر: حاجی محمد منظور احمد انصاری
 بانی: سفینہ اقراء ماڈل ہائی سکول
 نزد ریلوے اسٹیشن نارنگ منڈی ضلع شیخوپورہ

حمد، نعت، غزل، نظم تے علمی ادبی نثر دا گلدستہ

ماہِ مجردے لکھنؤ

مصنفہ: درویش صفت ادیبہ شاعرہ

زیب النساء اثر مرحومہ مغفورہ

ناشر: حاجی غلام رسول انصاری (انمول جیولرز)

بانی الا انصار ویلفیئر ٹرسٹ نارنگ منڈی

چھتہ بازار نزد ریلوے اسٹیشن نارنگ منڈی ضلع شیخوپورہ

نوجوان ادیب، پوتر سوچاں دے شاعر دی علمی ادبی نثرانہ
 حمد، نعت، نظم، غزل تے نثری پراگا

چین دی چاپنی

مصنف: سردار محمد عبداللہ

ناشر: چوہدری عظیمت علی آرزو

بانی اثر انصاری اکیڈمی گوٹھ چوہدری لال گل

نزد بیلڑی شاہ عبدالکریم ضلع حیدرآباد سندھ

غابدہ اشرفی سے اپنی مرحومہ بھین زینب النساء اثر سے نال تے اپنے کالج وی اسٹاڈنٹس مہ صبیحہ گل جاوید
 پرنسپل شعبہ تارتھ چیف ایڈیٹر "جریم ادب" گورنمنٹ اپوا کالج برائے خواتین جہیل روڈ لاہور
 دے لاکے کامران جبارنوں مہ صبیحہ گل جاوید گودوچ لے کے دغاواں دے رہیاں نیں